Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган | № 32 (7.421) | 1991 йил 15 февраль, жума | Нархи 8 тийин

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

Педиатрия, акушер-гинекология хизмати билан шуғулланувчи тошкентлик шифокорларнинг бўлиб ўтган кенгашида оналик ва болаликни муҳофаза этиш билан боғлиқ масалалар хусусида атрофлича сўз борди.

◆ Нукусда Қорақалпоғистонда биринчи ҳайвонот боғи қурилиши бошланди. «Жеткиншек» кашшофлар рўзномаси бу қурилишнинг ташаббускори бўлди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

◆ 14 февралда Кремлда СССР Президенти М. С. Горбачев мамлакат ижодий уюшмаларининг раҳбарлари билан учрашди.

◆ СССР маданият вазирлиги, СССР рассомлар уюшмаси, СССР матбуот давлат комитети, Бутуниттифоқ Ленин комсомоли Марказий Комитети ва «Панорама» нашриёти томонидан эълон қилинган Бутуниттифоқ плакатлар танлови якунланди. Ғолиблар пул мукофотлари билан тақдирландилар.

ХОРИЖДА

◆ Қобулда Шарқнинг буюк шоири ва мутафаккири Алишер Навоий таваллуд топган кунининг 550 йиллигига бағишланган анжуман ўз ишини якунлади.

◆ Болгариянинг собиқ раҳбари Т. Живков кеча собиқ иқтисод ва режалаштириш вазири С. Овчаровнинг иши юзасидан гувоҳ сифатида судга чақирилди.

◆ Лейпциг дорилфунуни бундан буён Карл Маркс номи билан аталмайдиган бўлди.

◆ Номаълум террорчилар чоршанба куни пешин чоғида Колумбия президентининг амакиваччаси Ф. Гавириани ўғирлаб кетганлар.

Бугунги кун нафаси ТО

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўртинчи сессияси 14 февраль куни Тошкентда иш бошлади. Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси **М. И. Иброҳимов** очди.

Сессия қатнашчилари мандат комиссиясининг маърузасини тингладилар. Комиссия раиси **Ш. М. Мирзиёев** маъруза қилди. Қабул этилган қарорда Ўзбекистон ССРнинг янги сайланган халқ депутатлари ваколатлари тасдиқланди.

Сессияда Ўзбекистон ССР Президенти **И. А. Каримов** нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари Литва ва Латвиядаги воқеалар, шунингдек Форс кўрфазидаги уруш тобора кенгайиб бораётганлиги хусусида СССР Олий Кенгашига ва СССР Президенти ўртоқ М. С. Горбачевга мурожаатнома қабул қилдилар.

Кун тартиби тасдиқланади. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари нархларни бошқариш принциплари ва Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети тўғрисидаги масалани, «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида», «Ўзбекистон ССР фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида», «Ер солиғи тўғрисида», «Банклар ва банк фаолияти ҳақида», «Ўзбекистон ССРда тадбиркорлик тўғрисида» (иккинчи муҳокама), «Ўзбекистон ССРда корхоналар тўғрисида», «Ўзбекистон ССРда жамоат бирлашмалари тўғрисида», «Транспорт воситаларини олиб қочганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш тўғрисида», «Ўзбекистон ССР Президентининг, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раисининг, Ўзбекистон ССР вице-президентининг шон-шарафи ва қадр-қимматини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунларининг лойиҳаларини муҳокама қилишлари лозим. Ўзбекистон ССРнинг давлат рамзлари тўғрисидаги, Ўзбекистон ССР Президентининг фармонларини тасдиқлаш ҳақидаги, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши режа ва бюджет-молия масалалари ҳамда иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш комитетларининг раислари ҳақидаги, Ўзбекистон ССР прокурорининг биринчи ўринбосарини ва ўринбосарларини тайинлаш тўғрисидаги, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси қошидаги балоғатга етмаганларнинг ишлари комиссиясининг таркиби ҳақидаги масалалар ҳам муҳокама қилинади.

«Нархларни бошқариш принциплари ва Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети тўғрисида» Ўзбекистон ССР вице-президенти **Ш. Р. Мирсаидов** маъруза қилди.

Шу масала юзасидан бўлган мунозарада Ўзбекистон ССР халқ депутатлари **К. Исроилов** (294-Қўнғирот сайлов округи), **Т. Менглиев** (334-Сайроб сайлов округи), **М. Алимов** (140-Қатортол сайлов округи), **А. Х. Тожиев** (478-Қипчоқ сайлов округи), **А. Н. Возненко** (400-қурилиш сайлов округи), **С. Абляев** (389-Гулистон сайлов округи), **Т. П. Хидиров** (230-Ленинград сайлов округи), **С. Т. Жўраева** (179-Галаосиё сайлов округи), **Ж. Сидиқов** (257-Тошбулоқ сайлов округи), **Н. Саъдуллаев** (304-Жуш сайлов округи), **М. Муҳамадқулова** (42-Карбишев сайлов округи), **У. З. Олимов** (371-Дўстлик сайлов округи), **А. Қўчқоров** (251-Ҳаққулобод сайлов округи), **М. Р. Салимов** (291-Булунғур сайлов округи), **Т. М. Тўлаганова** (5-Назарбек сайлов округи) қатнашдилар.

Сессия иштирокчилари Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети тўғрисидаги қонунни қабул қилдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг нархларни тартибга солиш қоидалари ҳақидаги қарори ҳам қабул қилинди.

Шундан кейин Ўзбекистон ССР халқ депутатлари навбатдаги масалани муҳокама қилишга ўтдилар. «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон ССР фуқаролари, чет эллик фуқаролар ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунлари лойиҳалари ҳақида Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари **Б. С. Ҳамидов** маъруза қилди.

Ушбу масала юзасидан музокарада **А. А. Юсупов** (10-Юнусобод сайлов округи), **Ҳ. Нодиров** (496-Шуманай сайлов округи), **Б. Б. Усмонов** (107-Пискент сайлов округи), **З. Т. Шарипова** (233-Шаҳрисабз сайлов округи), **В. М. Карабельников** (24-Завод сайлов округи), **М. Жўраев** (224-Муборак сайлов округи), **В. А. Паттаев** (245-Фрунзе сайлов округи), **С. А. Кабанов** (23-Улуғбек сайлов округи), **Ю. Н. Раҳмонов** (164-Хўжаобод сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари БМТ Бош котиби жаноб Перес де Куэльярга, СССР Президенти ўртоқ М. С. Горбачевга, АҚШ Президенти жаноб Жорж Бушга, Ироқ Президенти жаноб Саддам Ҳусайнга, жаҳондаги барча халқларга Мурожаатнома қабул қилдилар.

Сессия ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

МУРАККАБ ВАЗИЯТДА ОҚИЛОНА СИЁСАТ ЮРИТАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримовнинг Республика Олий Кенгаши навбатдан ташқари тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқи

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Сессия кун тартибидаги масалаларни қараб чиқишга ўтмасдан аввал мамлакатимизда, жумҳуриятимизда рўй берган вазият, умуман ҳаммангизга, бутун халқимизга тааллуқли баъзи масалалар ва муаммолар тўғрисида қисқача фикр алмашиб олсак, керакли хулосалар чиқарсак, умумий мақсадга, бугунги талабга жавоб берадиган катта бир иш қилган бўлардик.

Бугунги замон, ҳозирги ҳаётимиз шундай тез ўзгариб бормоқдаки, ҳар куни шу қадар улкан, оламшумул воқеалар юз бермоқдаки, бу вазиятни тушуниш ва ундан тўғри, жамики халқимизга маъқул сиёсат йўлини танлаб олиш, уни рўёбга чиқариш, яъни ҳаётга татбиқ қилиш жуда ҳам мураккаб иш бўлиб қолмоқда.

Мамлакатда аҳвол кундан-кунга оғирлашиб кетаётганини, турмуш даражаси пасайиб, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий вазият, республикалараро, миллатлараро муносабатлар кескинлашиб, баъзи минтақаларда тўқнашувлар бўлиб ва қон тўкилиб турган бир пайтда сайловчиларимиз, халқимиз остонасига қадам қўйиб келаётган мушкул, оғир кунлардан, оддий тил билан айтганда бало-қазодан сақланишда биз, раҳбарлардан, депутатлардан, жойлардаги етакчилардан халқимиз нажот кутишга ҳақлидир.

Ўзимизнинг олдимизда турган жумбоқлар ва муаммоларимизни фақат ўзимиз бош қотириб ечишимиз мумкин, уларни биз учун ҳеч ким, ҳеч қаёқдан келиб ҳал қилиб бермайди. Буни яхши биласизлар.

Гарчанд Ўзбекистонимиз, эл-юртимизнинг ҳозирги сиёсий-ижтимоий ҳамда иқтисодий аҳволида, таъминот даражасида бошқа республикалар ва минтақалардагига нисбатан ижобий фарқ мавжуд экан, буларнинг ҳаммасига авваламбор халқимизнинг қаҳрамонона, шижоатли меҳнати туфайли эришилаяпти, булар жойлардаги кўпгина раҳбарлар, вилоят, район, қишлоқ Кенгашлари, давлат маҳкамалари ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари олиб бораётган сиёсатнинг, зўр бериб ишлашнинг, тартиб-интизомни жойига қўйиб олиб борилаётган фаолиятнинг натижасидир. Буни ҳар биримиз тўғри тушуниб, тўғри баҳолашимиз лозим.

Биз ҳаммамиз ҳақиқат кўзига тик қарашимиз керак. Чунки кундан-кунга оғирлашиб кетаётган катта-катта синовлар олдида турибмиз. Ана шу синовлардан халқимизни, бизларга ишонган фуқароларни бурнини қонатмасдан, йўқотишларга йўл қўймасдан, келажакдаги порлоқ ҳаёт учун замин тайёрлаб ўтсак, бу синовлар қанча давом этишини ҳозир аниқ айтиш қийин, шундагина зиммамиздаги бурчни бажарган, одамларнинг ишончини оқлаган бўлур эдик.

Ҳозирги оғир, мавҳум, тобора чалкашиб бораётган бир пайтда, мураккаб вазиятда бутун иттифоқ олдида турган муаммоларни, бугунги ва эртанги сиёсатни чуқур, атрофлича таҳлил қилиб, ўзимизнинг аниқ-равшан йўлларимизни белгилаб олиш, Ўзбекистон халқларининг келажаги, тақдири ҳақидаги ҳақиқатни, ҳеч нарсани яширмасдан, ўйин қилмасдан аниқ айтиш керак. Биринчи навбатда Ўзбекистон манфаатини кўзлаган ҳолда, меҳнат аҳлига мақбул келадиган муносиб сиёсатни ишлаб чиқишимиз ва уни изчил олиб боришимиз, амалда татбиқ қилишда қаттиқ туришимиз зарур.

Хўш, азиз дўстлар, қанақа муаммолар ва синовлар тўғрисида сўз кетаяпти? Келинг, шу масалалар юзасидан ўртоқларча гаплашиб олайлик.

Биринчидан, иттифоқ шартномасига муносабат. Охирги икки йилда ана шу шартнома хусусида билдирилаётган ҳар хил фикрлар ва қарашлардан рўзномалар, телевидение, радио орқали хабардормиз. Бутун мамлакатда, жумладан, Ўзбекистонимизда ҳам қанақа муносабат билдирилаётгани сизларга маълум. Лекин мана шу минбардан туриб, ҳозирги энг долзарб, айтайлик, келажак сиёсати аниқланаётган пайтда, шу масалада сизлар билан очиқ-ойдин фикр алмашиб, изчил йўлимизни белгилаб олишимиз керак. Чунки келажак тақдиримизни ҳал қиладиган бу масала талабадан бошлаб меҳнат ветеранигача, ишчидан тортиб зиёлигача — ҳаммамизни қизиқтиради, ўйлантиради.

Даставвал шуни айтишим керакки, янги иттифоқ шартномасини тузишда анча кечикдик. Икки йил олдин бу масалани кўтарган Болтиқбўйи республикалари овозига ҳеч ким қулоқ солмади, марказда ўтирганлар уларнинг таклифларини қабул қилмадилар, ишни пайсалга солдилар.

Баъзи раҳбарлар эски, яъни 1922 йилги, ҳозирги талабга жавоб бермайдиган иттифоқ шартномасини яна олдинга суриб, бизларга ҳеч қанақа янгилик керак эмас, деганларича оёқни тираб ўтираверишди. Бунақа ёндашиш ўзининг салбий натижасини ва аччиқ мевасини мана энди бераяпти.

Агар ўша пайтда, келажакни олдиндан ўйлаб, унитар давлат сиёсатидан, буйруқбозлик тартиботи ва услубларидан бош тортиб, жумҳуриятларга, халқларга, жойлардаги ҳокимиятга уларнинг қонуний ҳуқуқлари, мустақиллик берилган тақдирда ҳозирги оғир аҳвол содир бўлмасди. Ишламайдитан, заминдан узилган қонунлар вужудга келмасди. Марказ чиқарган қонунлар билан жумҳуриятлар қабул қилган қонунлар ўртасида зиддият пайдо бўлмасди, аксинча, бир-бирини тўлдирарди. Иттифоқ шартномаси ўз вақтида тузилганда, ҳокимиятда парокандалик, халқ хўжалигида, ишлаб чиқаришда узилишлар бўлмасди, юқори ва қуйи ташкилотлар орасида бири иккинчисини менсимаслик вужудга келмасди, ҳеч бўлмаганда мамлакат бу қадар оғир аҳволни бошдан кечирмасди, миллатлараро алоқалар ва муносабатлар бунчалик кескинлашмасди.

(Давоми 2-бетда).

Талабалар учун

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ДАВР ТАЛАБЛАРИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ИЖТИМОИЙ ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШ ЖАРАЁНИДА ҚАТОР ЯНГИЛИКЛАРНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШНИ ТАҚОЗО ЭТМОҚДА.

Бундай ўзгаришлар Тошкент машинасозлик олий илмгоҳида ҳам амалга оширилмоқда.

Эндиликда «Тарих», «Иқтисод назарияси асослари» каби янги курслар ўқув дастуридан ўрин олди. Шунингдек, ўқув жараёнининг турли босқичларига кўра талабалар фалсафий йўналишга мувофиқ методологик кўникма ва дунёқарашга ҳам эга бўлиб борадилар.

Масалан, иккинчи босқичда «Фан ва техника тарихи», илмий изланишларини йўлга қўйишнинг методологияси ва уларни ташкил этишга доир малака ва илмий тушунчалар ҳосил қилинади. «Илмий эвристика» махсус курси жорий этилиши муҳандислик-конструкторлик мутахассислигини эгаллаётган талабалар учун янгилик бўлди. Муҳандислик-иқтисодий ихтисослик бўйича эса «Илмий тадқиқотларни ташкил этишнинг иқтисодий талаблари» махсус курси машғулотларини ўтказиш тадбирлари кўрилди.

С. ОДИЛОВА.

Тажриба ўрганишади

ШАҲРИМИЗДАГИ 6-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ БОШ БОШҚАРМАСИГА ҚАРАШЛИ 4-ТРЕСТ БАЗАСИ ҲИСОБИГА КИРАДИ.

Бу ерда бунёдкорлик касби бўйича турли мутахассислар тайёрлаб чиқарилади. Энг асосийси назарий олинган билимни янада мустаҳкамлаш учун шу трестнинг ишчи-хизматчилари ҳузурида амалий тажриба ўрганилади.

Мавжуд сувоқчилар, пайвандловчилар, ғишт терувчилар ва бўёқчилар гуруҳида 16—18 нафардан ўқувчи бор. Ҳар бир гуруҳ белгиланган муддат давомида ўз тажрибаларини амалий машғулот орқали орттириб борадилар.

4-трестининг бунёдкорлари билим юрти ўқувчиларига комплекс касб ўрганишларида яқиндан ёрдам беришади. Ҳозир амалий машғулотни пайвандловчилар ўтказишмоқда. Май ойида ғишт терувчилар ва бўёқчилар гуруҳи тажриба ўрганишади.

Б. АҲМАДЖОНОВ,
билим юрти устаси.

Анъаналар—халқ мулки

«Наврўз» — инсонни улуғлаш шодиёнаси

ҚАҲРАТОН қишнинг қирқ кунлик — қирчиллама чилласи тугаб, совуқ зафти қирқилиб бораяпти. «Ҳа-ху» демай баҳорнинг ёқимли нафаси билан кўклам-ҳамал ойи жамолини намоён қилади. Фасли баҳорнинг келинчакдек нозокатли «Наврўз» шодиёнаси Янги кун, Янги йил, янги қувонч-севинчлар билан бошланади.

Наврўз жуда қадимдан нишонланиб келинаётган Яқин Шарқ ва Ўрта Осиё халқларининг ажойиб муштарак анъанаси. Бу ажойиб байрамнинг нишонланиши бундан минг йил илгари яратилган Фирдавсийнинг «Шоҳнома», Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар», Умар Ҳайёмнинг «Наврўзнома» асарларида қизиқарли, ҳаётий ва кўплаб ривоят-ҳикоятлар орқали батафсил ифодаланган.

Наврўзни нишонлаш фалакиёт ва жуғрофий жиҳатдан ҳам мантиқий асосга, она табиат вақти-соатига ҳам аниқ тўғри келади. Қуёш баҳорги тенг кунликда ҳамал буржи (бурж — қўзғалмас деб ҳисобланган самовий юлдуз)да бўлади. 21 мартда Қуёш нурлари Ер белбоғига тик тушади ва бу вақтда кун билан тун узунлиги ҳар иккала ярим шарда бир хил, 12 соатга тенг бўлади. Қуёшнинг ярим шарга ўтиши билан Шарқ мамлакатларида Наврўз — Янги кун, Янги йил кириб келади. Мана шу кунни бепоён ўлкаларда баҳор байрами, она-ерга ризқ-рўз экиладиган деҳқончилик байрами сифатида кенг нишонлаганлар. Наврўзда ёш-яланғларга ош берилган, элга меҳнати билан танилган муносиб кишилар тақдирланишган, гуноҳлар кечирилган, одамлар бир-бирларига меҳр-шафқат кўрсатиб олам-олам севинганлар, ўйин-кулги билан Наврўзни, янги йилни, инсонни шарафлаганлар.

Меҳнатсевар ва ақли зукко халқимизнинг кўпдан-кўп анъанавий байрамлари қатори ажойиб Наврўз шодиёнаси ниҳоят энди кенг нишонланяптики, бу халқимиз ғайратшижоатининг ва одоб-маданиятининг рамзи бўлиб бормоқда. Даврлар синови тажрибаси билан урф-одатлар ва анъаналар бойиб, мукаммаллашиб боргани сингари, Наврўз ҳам замонамизнинг талаб-эҳтиёжлари билан кўркамлик ва катта маъно касб этяпти. Наврўз эндиликда умумхалқ байрами шодиёнасига айланди. Ўтган йили бутун жумҳуриятимизда, жумладан Наврўз тантаналари нафақат миллатимизни, балки она диёримизда яшаётган барча халқ вакилларини хушнуд этди. Наврўз чинакам умумхалқ байрамига айланди. Мана шу тадбирнинг ўзи ўзбек халқимизнинг маданияти, одоби, орзу-тилакларини, бахтли ҳаёт учун ҳаммамизга Тинчлик, Дўстлик, Биродарлик, Ҳамжиҳатлик сув билан ҳаводек зарур эканлигини ёрқин кўрсатди.

Куни-кеча Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг «Жумҳуриятда «Наврўз» умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ҳақида»ги Фармони халқимиз истак-хоҳишининг ифодаси бўлди. Асрлар давомида шаклланган урф-одатлар ва удумларни эъзозлаш халқимиз умидига яна ҳам қанот бағишлайди. Фармоннинг 4-бандидаги инсонийлик руҳи ҳар бир қалбни тўлқинлантиради. Унда бундай дейилган:

«Наврўз» умумхалқ байрами анъаналарига биноан, ҳар бир фуқарога иззат-икром кўрсатилсин. Қариялар, болалар, беморлар, ногиронлар ҳолидан хабар олиш, бева-бечора ва боқувчисидан ажралганларга меҳр-шафқат кўрсатишга алоҳида эътибор берилсин».

Айни байрам кунларида табаррук қарияларни, ота-оналарни, қариндош-уруғларни зиёрат қилиб кўнгил сўраш, беморлар ва ногиронлар ҳолидан хабар олиш, бева-бечораларга меҳр-оқибат кўрсатиш, ҳар бир инсон кўнглини кўтариш, ҳар бир дилни шод этиш олижаноб фазилат ифодаси бўлади.

Наврўзи олам бир оиладек яшаётган рус, тожик, қозоқ, туркман, қирғиз, татар, озарбайжон, хуллас барча миллат кишиларининг шодиёнасига айланади. Бу ажойиб байрамни халқимиз қўшни—Қозоғистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва бошқа жумҳуриятлар билан ҳамкор-ҳамжиҳатликда ўтказиб, дўстлик ришталари яна ҳам мустаҳкамланади.

Фасли баҳорнинг энг шодиёна байрами — Наврўзда халқимиз ўз санъати, маданияти ва ранг-баранг урф-одат анъаналарини намойиш этади. Ҳар бир маҳалла, ҳар бир кўп қаватли турар жойларда, хонадонларда Наврўзнинг сумалак, ҳалим, кўклардан тайёрланган тансиқ таомлари дастурхонларимизни безайди. Бутун эл-юрт шаҳар боғ-роғлари, майдонлари, ариқ-анҳорлари, боғча-томорқаларини Наврўзга тайёрлайдилар, яхши ният билан кўчат-ниҳоллар экадилар, катта ҳашар ўтказиб, ободончилик ишларини амалга оширадилар. Ҳамма чора-тадбирлар ва шодиёналиклар инсоннинг фароғати, роҳати ва турмуш камолоти учун бўлади. Бир сўз билан айтганда, Наврўз — инсонни улуғлаш тантанасига айланади.

Т. РАСУЛЕВ.

● СУРАТЛАРДА: ўтган йили Тошкентда нишонланган Наврўз байрами шодиёналаридан лавҳалар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўртинчи сессияси

МУРАККАБ ВАЗИЯТДА ОҚИЛОНА СИЁСАТ ЮРИТАЙЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

Хўш, Ўзбекистоннинг янги иттифоқ шартномасига муносабати қандай? Бу борада ўртага қўядиган шартларимиз, талабларимиз, ўз қарашларимиз нималардан иборат?

Авваламбор, янги иттифоқ шартномасига нисбатан Ўзбекистоннинг муносабатини белгилашда қуйидагиларни эътиборга олиш зарур. Жумҳуриятимизнинг иқтисодий аҳволи анча оғир, ечилмай ётган муаммолар беҳад, халқнинг турмуш даражаси паст, ичимлик суви танқис, экология, Орол фожиаси қалбларни ўртамоқда, суғориладиган ер етишмайди, анчагина озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари ташқаридан олиб келинмоқда, четга эса асосан хом ашё чиқарилмоқда, ишсиз юрган одамларимизнинг сони кўп, аҳволи танг.

Ишлаб чиқариш кучлари, саноат корхоналари, ишлатиладиган техника ускуналари, технология хароб аҳволда. Буларни бошқатдан қуриб чиқиш, замонавий талабга жавоб берадиган даражада қуриб олиш учун катта маблағ керак.

Яна бир муҳим масалани ҳисобга олишимиз лозим. Бугунги халқ хўжалигимиз минг-минг йўллар орқали Бутуниттифоқ корхоналари билан ипсиз боғланган. Бунақа алоқаларни бирдан узиб ташлаш — оқилона иш бўлмайди.

Ҳозирги вазиятни ва юзага келган аҳволни ҳисобга олганда, бу муаммоларни Ўзбекистоннинг якка ўзи ечиши анча қийин. Шуни назарда тутиб, марказдан бериладиган ёрдамни эътиборга олиб, ўзимизни Иттифоқ таркибида кўриб сиёсат юритишимиз, яъни келажагимизни белгилашимиз лозим деб ўйлайман.

Лекин биз эскича, ортиқча марказлаштирилган, буйруқбозликка асосланадиган, эскирган қоидалар бўйича иш юритадиган Иттифоқ таркибига киришга рози бўлмаганмиз ва мутлақо рози бўлмаймиз ҳам.

Федерация таркибига кирадиган тақдирда ўз мустақиллигига эга бўлган давлат сифатидагина шартномага имзо чекишимиз мумкин. Бу — аниқ гап, ўртоқлар!

Бизнинг асосий талабимиз мулкчилик тўғрисида. Ўзини мустақил деб билган давлат ўз ҳудудида бўлган барча ерости-ю ер усти бойликларига, ишлаб чиқарувчи кучларига фақат ўзи ҳеч сўзсиз эгалик қилмоғи керак.

Шу билан бир қаторда, Ўзбекистон ўз бойликларидан ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотдан фойдаланиши масаласида ҳам эркин бўлиши зарур. Жумладан, хорижий мамлакатлар билан иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий алоқалар боғлашда — барча соҳаларда марказ билан стратегик, узоққа белгиланаётган мақсадлар бўйича аввалдан келишиб олишимиз ва ўз сиёсатимизни ўзимиз юргизишимиз зарур. Умуман марказ билан муносабатимизни аниқлашда, унга бериладиган ҳуқуқлар, унинг зиммасидаги вазифаларни белгилашда ўз ихтиёримизни қўлдан чиқармаслигимиз шарт. Мудофаа масалалари, космос, ядро соҳалари, алоқа воситалари, темир йўл, ҳаво флоти ва ҳоказолар унинг тасарруфида бўлади. Ана шу масалаларни биргаликда ҳал этишни федерация учун ҳам уни таъсис этувчи республикалар учун ҳам энг мақбул йўл, деб ҳисоблайман.

Яна бир муҳим масала: Ўрта Осиё ва Қозоғистонда сув таъминотини олайлик. Бу муаммони қўшни беш республика биргаликда, ўзаро келишувга асосан, мақбул тарзда ечиши мумкин, холос. Оролни бир ёқадан бош чиқарибгина қутқариб қола оламиз.

Ёки бўлмаса армияни олиб кўрайлик. РСФСР ҳукумати сингари Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг ҳар бири алоҳида-алоҳида армия тузишини мен тўғри йўл деб ҳисобламайман.

Яқинда бу масала кўтарилаётганда ўз фикримни айтдим. Агар Россия ўз армиясини тузса (у Совет Армиясининг 70 фоизини ташкил этади), Иттифоқ Армияси бўлмайди. Демак, ё Иттифоқ Армияси бўлиши керак, ёки Россия Армияси бўлиши керак. Акс ҳолда Қирғизистонда армия, албатта, тузилиши зарур. Қозоғистонда ҳам, Тожикистон ва Туркманистонда ҳам. Ва, шубҳасизки, бизда ҳам. Кимки ўзини катта тутса, бошқалар ҳам ундан қолишмайдилар, ахир. Инсон табиати шунақа.

Айтайлик, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда армия тузилса, бешта армия пайдо бўларди. Ахир уларни қуроллантириш керак. Бу ерда ҳарбий хизматчилар, армиядан келганлар ўтиришибди, мен уларга ўргатсам нотўғри чиқар. Мана ҳозир Ироқни бомбардимон қилаётган Б-1 самолётини олсак, уни ишлаб чиқариш учун АҚШ бир миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфламоқда.

Ёки бўлмаса долзарб масалалардан яна бири — энергетика таъминотини олиб кўрайлик, сув мўл-кўл бўлганда Қирғизистон ва Тожикистонда электр қуввати бисёр бўлиб, бизлар у ердан арзон гидроэнергия оламиз. Мабодо сув озайса, Ўзбекистоннинг гази билан ишловчи иссиқлик электр станциялари яратган нурдан Қирғизистон ва Тожикистон ҳам баҳраманд бўлади.

Айтгандай, шартномани бугунги кунда тўла ҳолда ва бир йўла тасдиқлаш асосий мақсад эмас. Ҳозирги вазиятда талаб шуки, шартноманинг айрим қисмларини алоҳида-алоҳида кўриб чиқиш ва тасдиқлай бориш зарур. Шу кунларда марказда республикаларнинг вакиллари иттифоқ шартномаси доирасида кўриб чиқаётган масалалардан бири иттифоқ билан жумҳуриятлар орасидаги вазифалар тақсимотини белгилаб, ҳуқуқларни чегаралаб, ойдинлаштириб олишдан иборат бўлмоқда.

Иттифоқ шартномаси тўғрисида гап кетар экан, унинг устида олиб борилаётган ишларни охиригача аниқлашдан олдин бир саволга жавоб беришимиз лозим ва шундан кейин бу ишнинг давомини кўришимиз мумкин: шартнома у ёқда турсин, Иттифоқнинг ўзи бизларга, халқимизга керакми ё йўқми? Мабодо керак бўлса, қанақа иттифоқ керак?

Шу мақсадда 17 март куни Бутуниттифоқ референдуми, яъни овоз бериш ўтказилади. Ўзбекистонда яшаётган халқлар кўпчилик қатори ана шу саволга жавоб қайтариши зарур, деб ўйлайман.

Яна бир гапни айтишим лозим; референдум керак эмас, деб овоза тарқатиб юрган кимсалар оддий кишиларнинг фуқаролик ҳуқуқларини менсимаяптилар. Референдумда қатнашиш, кимлигидан, саводсиз ёки саводлилигидан, қаёқда бўлиши ва туришидан қатъий назар — ҳар бир фуқаронинг конституцион ҳуқуқи. Бундай ҳуқуқни ҳеч ким, ҳеч қачон бирор одамнинг қўлидан олиши мумкин эмас, биз бунга йўл ҳам қўймаймиз.

Болтиқбўйи республикаларида содир бўлаётган фожиали воқеалар ҳусусида икки оғиз сўз. Шу йилнинг бошида Вильнюс ва Рига шаҳарларида юз берган қонли ҳодисалар кўпчиликни ташвишга солмоқда. Биз ҳаммамиз қонун тарафдори бўлишимиз зарур. Ким бўлмасин, қонунга хилоф ҳаракатлар билан ўз мақсадига эришмоқни истаса, бунақа ҳаракат, албатта, салбий оқибатларга олиб келади. Инсон қони тўкилишига сабаб бўлган айбдор шахсларга нисбатан кескин чоралар кўрилиши зарур, деб ҳисоблаймиз. Токи бундай салбий ва фожиали воқеалар бошқа минтақаларда такрорланмасин.

Форс кўрфазидаги қирғинбарот уруш ҳаммани ташвишга солмоқда. СССР Президентининг куни кеча матбуотда эълон қилинган баёнотида бу ҳол таъкидлаб ўтилди. Фақат Форс кўрфазидаги мамлакатлар эмас, бутун дунё хавф остида қолмоқда.

Ҳозирги танг пайтда Совет Иттифоқи Президентининг Ироқ Президентига очиқ мурожаат қилиши, можарони тинч йўл билан бартараф этишга чақириши, Президент Саддам Ҳусайн билан учрашиш учун шахсий вакилини юбориши айни муддаодир.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси ўтган ойда биргаликда қабул қилган баёнотларида ҳам халқимиз фикри, азму-иродаси ифодаланган эди.

Биз қурол ишлатишга ҳамиша қаршимиз. Жаҳолатни ақл-заковат билан енгиш тарафдоримиз. Айтиб ўтилган мана шу масалалар бўйича Олий Кенгаш ўз фикрини билдирса, мақсадга мувофиқ бўлур эди, деб ўйлайман.

Энди нарх-наво сиёсатига қисқача тўхталиб ўтаман. Нега деганда, ҳаммани ташвишга солаётган бу масала бўйича Ш. Р. Мирсаидов батафсил сўзлаб беради ва тегишли мулоҳазалар билдиради.

Содда ва аниқ қилиб айтсам, нарх-наво борасида бизнинг сиёсатимиз қуйидагича:

Биринчидан, агар нарх-наво оширилиши туфайли халқимиз кўрадиган зиённи қоплаш механизмини топмасдан туриб, бу тадбирга киришилмайди. Бундан мақсад оддий халқ оммасини, айниқса, камбағал ва муҳтож кишиларни иқтисодий жиҳатдан ҳимоя қилишдир. Мабодо нарх-наво ошадиган бўлса, то унгача мана шу тадбир натижасида халқимиз гарданига тушадиган зарарни қайси ҳисобдан, қандай қилиб қоплаш масаласини ечиб олишимиз ва Иттифоқдан ёрдам талаб қилишимиз керак.

Иккинчидан, муҳим нуқталардан бири шуки, 1991 йилда Ўзбекистонда нон ва бошқа ун маҳсулотларининг нархи ошмайди. Бу хусусда бошқа таклифлар ҳам бор. Лекин менинг шахсий фикрим — нон ва ун маҳсулотлари нархини оширмаслик.

Учинчидан, яна бир муҳим янгилик шуки, нарх-наво оширилиши туфайли вужудга келадиган зарарни қоплаш механизмини жорий қилиш орқали Ўзбекистондаги оз маош оладиган, моддий жиҳатдан етарли таъминланмаган, камхарж кишиларнинг турмуш даражасини ўртача даражага яқинлаштириш кўзда тутилмоқда.

Хуллас, нарх-навонинг ошиши аҳолини моддий жиҳатдан қийин аҳволга солиб қўйишига йўл бермаслигимиз керак.

Оғир синовлардан ўтиш пайтида, шубҳасизки, мустаҳкам тартиб-интизом бўлиши зарур. Буни ҳаммамиз англаб олайлик. Хўш, тартиб-интизомни қандай тушунишимиз керак?

Ҳар бир инсон, хоҳ у оддий фуқаро, хоҳ у каттакон раҳбар бўлсин — бундан қатъий назар, ўз халқининг, шу тупроқда истиқомат қилаётган элу элатларнинг манфаатини кўзлаб, ҳимоя қилиб яшаши ва ишлаши зарур.

Умуман, катта тарихни олиб кўрсак, халқ қанчалик уюшган бўлса, раҳбарият билан бир жону бир тандек ҳаракат қилса, яъни якдиллик қарор топса, камолот юз беради, давлат кучли, юрт фаровон бўлади.

Тарихимизда шундай хунук вақтлар ҳам бўлганки, баъзи раҳбарлар ўз халқини бадном қилиб кўрсатдилар. «Пахта иши» дея бутун дунёга жар солиб, бунинг устига ана шу «иш»ни баҳолашга четдан «қози»ларни олиб келиб, ўз халқига азоб бериб, ўзи эса томошабин бўлиб туришни инсонга, раҳбарга ярашмайдиган қилиқ деб биламан. Бундай шармандали ишлардан ҳам тегишли сабоқ чиқаришимиз зарур.

Ўзбекистоннинг нажоти фақат ўзимизда, шу заминда. Нажот қидиришда бошқа ёқларга мурожаат қилиш билан рўшноликка чиқиб бўлмайди, фақат бегоналар олдида шармандалари чиқиб, кулги бўлганлари қолади, холос.

Бирлашган ўзар, дейди халқимиз. Келинглар, якдил бўлайлик, бир ёқадан бош чиқариб, бу оғир кунлардан ҳам омон-эсон ўтиб олайлик!

Дўстликка, биродарликка чорларканман, шу ўринда улуғ Навоийнинг бир мисрасини келтириб ўтмоқчиман. Зотан, бу йил Навоий йили деб эълон қилинган экан, улуғ бобомизнинг руҳи бизларнинг эзгу курашларимизда мададкор бўлажак, деб умид қиламан.

«Жаҳон бўлмасин дўст, гар бўлмаса дўст», дейди Алишер Навоий. Бу мисранинг мазмуни кенг ва чуқур. Навоий йилида улуғ бобомиз айтган насиҳатларга қулоқ солиш, унинг доно фикрларини амалга ошириш бизлар учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Ер юзининг турли минтақаларида, масалан Форс кўрфазида уруш-жанжаллар, мамлакатимизда тўс-тўполонлар бўлиб турган бир пайтда Навоий бобомиз тараннум этган тинчликни, омонликни астойдил ҳимоя қилайлик. Чунки дўстлик бўлса, эл-юртимизда тотувлик, осойишталик ҳукм сурса, эзгу ниятларимизга, албатта, етамиз. Бунга ишончим комил. Ҳаммангизга, азиз дўстлар, ана шу йўлда, ана шу курашда омад доимо ёр бўлсин!

Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг ССР Иттифоқи Олий Кенгашига ва СССР Президенти ўртоқ М. С. ГОРБАЧЕВга

МУРОЖААТНОМАСИ

Литвада ва Латвияда январь ойида рўй берган ва одамларнинг ҳалок бўлишига олиб келган фожиали воқеалар кўп миллатли Ўзбекистон меҳнаткашларини жуда хавотирга солиб, ташвишлантирмоқда. Одамлар у ёки бу республикада рўй бераётган салбий жараёнлар демократияга қаттиқ зарба бўлаётганидан, ҳуқуқий давлатимизнинг шаклланишига таъсир этаётганидан ташвишланмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши мамлакатимиз оғир иқтисодий ва сиёсий таназзулни бошидан кечираётган, одамларнинг омонлиги хавф остида қолган ҳозирги кунда ҳар бир шаҳар, ҳар бир вилоят, ҳар бир республикадаги тинчлик ва миллий тотувлик муҳим аҳамият касб этмоқда, деб ҳисоблайди. Республика Олий Кенгаши учун бугунги кунда ҳар бир оиланинг осойишталигини, хавфсизлигини ва фаровонлигини таъминлашдан, аҳолини озиқ-овқатлар ва барча зарур нарсалар билан узлуксиз таъминлашдан, минтақаларнинг экология аҳволини яхшилаш юзасидан шошилинч чора-тадбирлар кўришдан, жиноятчиликка, чайқовчиликка, порахўрликка, яширин иқтисодиётга, ҳар бир кишининг нормал ҳаёт кечиришига халақит бераётган барча нарсаларга қарши курашишдан ҳам муҳимроқ иш йўқ.

Курашаётган кучларнинг қарама-қаршилигини дарҳол тўхтатиш зарур. Барча сиёсий партиялар ва ҳаракатлар жамият қандай фожиа ёқасида турганини тушуниб олишлари муҳим. Ҳар турли қуролли тузилмаларни қонундан ташқари деб эълон қилиш лозим. Зарур бўлган жойларда оналар, ветеранлар, депутатлар, дин арбоблари ва бошқа нуфузли кишилар иштирокида яраштирувчи ва келиштирувчи комиссиялар зудлик билан ишга киришиши керак.

Бугунги кунда одамлар миллий адоватга йўл қўймаслик, турли миллатларга мансуб фуқаролар ўртасида тинчлик ва тотувлик бўлишини таъминлаш, демократияни, инсоннинг шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш ҳақидаги ўй ва ташвишлар билан яшамоғи лозим.

Мамлакатимиз бозор муносабатларига ўтаётган, ҳамма жойда нарх-наво ошаётган, аҳолининг турмуш даражаси пасайиб кетаётган бугунги кунда ҳокимият идораларининг, ҳукуматнинг, давлат муассасалари, корхоналари ва ташкилотларининг энг муҳим вазифаси — фуқаролар манфаатларини, айниқса, қариялар, болалар, ўқувчилар, кўп болали оилалар, ёлғизлар, ногиронлар ва аҳолининг бошқа ижтимоий ночор гуруҳлари манфаатларини ҳимоя қилиш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришдан иборатдир.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши СССР Олий Кенгашига, мамлакат Президенти ва ҳукуматига, республикаларнинг Олий Кенгашларига мамлакатда ва ҳар бир минтақада тинчлик ҳамда осойишталикни таъминлаш, СССР Конституцияси бериб қўйган барча ҳуқуқлардан фойдаланиб, вазиятни тезлик билан нормаллаштириш ҳамда қаерда юз берган бўлишидан қатъий назар, миллий адоватни бартараф этиш, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини муҳофаза қилиш учун бор имкониятларни ишга солиш даъвати билан мурожаат қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши ўзаро курашаётган гуруҳлар ўртасидаги низони ҳал этиш учун куч ишлатишни, айниқса, ҳарбий кучдан фойдаланишни қатъиян қоралайди. Вужудга келаётган муаммоларни бартараф қилишнинг бирдан-бир маъқул йўли уларни мулоқот ва бир-бирини тушуниш асосида сиёсий усуллар билан ҳал қилишдан иборат деб ҳисоблаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 14 февраль.

Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг ССР Иттифоқи Олий Кенгашига ва СССР Президенти ўртоқ М. С. ГОРБАЧЕВга

МУРОЖААТНОМАСИ

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши йигирма миллионли кўпмиллатли Ўзбекистон халқининг майли ва хоҳиш-иродасини ифода этиб, Форс кўрфазидаги кескин халқаро можаронинг янада чуқурлашиб кетишидан ниҳоятда ташвишланмоқда. Қонли уруш бегуноҳ одамларнинг нобуд бўлишига, тинч шаҳар ва гўшаларнинг, ноёб маданий ва тарихий марказларнинг, араб ва шарқ мусулмонлари осори атиқаларининг ер билан яксон бўлишига, экологиянинг ҳалокатга учрашига, халқлар ва миллатларнинг ўзаро ғанимлигига олиб келмоқда.

Мамлакатимиз ҳамда жумҳуриятимизнинг сарҳадларига яқин ерларда давом этаётган уруш кун сайин ва соат сайин тобора авжига чиқаётганлиги ва даҳшатли тус олаётганлигига биз лоқайд қарай олмаймиз. Урушнинг давом этаётган ҳар бир куни — бу янги қурбонлар, оналарнинг фарёди ва мотами, бу минг-минглаб жувонмарг қилинган ва мажруҳ этилган тақдирлар, бу бизнинг ва келажак авлоднинг ҳалокатли, башорат қилиб бўлмайдиган аянчли тақдири демакдир.

Можарони сиёсий йўл билан ҳал этиш учун барча имкониятлардан фойдаланилмагани кун сайин аён бўлиб қолаётир. Лекин ҳозир ҳам ақл-идрок билан иш тутиб сўнгги ўн йилликлар ичида энг йирик қирғинбаротга айланган бу урушни тўхтатиб қолиш мумкин. Биз ўртоқ М. С. Горбачевнинг 1991 йил 9 февралдаги Баёнотида баён этилган ташаббусларни тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз.

Ўзбекистон халқларининг қатъий талабини инобатга олиб Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши хунрезликни ва ҳарбий ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш, низоларга чек қўйиш ҳамда бу минтақада БМТ Хавфсизлик Кенгашининг маълум резолюциялари руҳида тинчлик ва умумий ҳамжиҳатликка эришиш учун СССР Олий Кенгашини ва СССР Президентини жаҳон ҳамжамиятидаги ўз нуфузи ва обрў-эътиборидан фойдаланиб, қўшимча чора-тадбирлар кўришга, куч-ғайратни оширишга, барча сиёсий воситаларни ишга солишга даъват этади. Бу адолат мезонига ва умумбашарий қадриятларга, мамлакатимизнинг давлат манфаатларига мос келиши шак-шубҳасиз.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 14 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ БОШ КОТИБИ ЖАНОБ ПЕРЕС ДЕ КУЭЛЬЯРГА, СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК ЖУМҲУРИЯТЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИ ЎРТОҚ М. С. ГОРБАЧЕВГА, АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАНОБ ЖОРЖ БУШГА, ИРОҚ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАНОБ САДДАМ ҲУСАЙНГА, БУТУН ЖАҲОН ХАЛҚЛАРИГА

МУРОЖААТНОМАСИ

Йигирма биринчи аср бўсағасида инсоният олдида ўта муҳим экологик, иқтисодий ва ижтимоий муаммолар кўндаланг бўлиб турган бир пайтда Форс кўрфазида қонли урушлар бўлаётганлиги, бегуноҳ болаларнинг, қарияларнинг, аёлларнинг, умуман одамларнинг нобуд этилаётганлиги, умуминсоний қадриятларнинг топталаётганлиги барча халқларни жиддий ташвишлантирмоқда.

Бу қонли можаро барча халқлар каби ўзбек халқини ҳам ларзага солаётир. Қадим-қадимдан Шому Ироқ Маккаю Мадина бизнинг ота-боболаримиз учун қадамжо бўлган. Араб халқлари билан кўҳна маданий алоқаларимиз, диний-маърифий робиталаримиз бор. У юртлардан келаётган фарёд садолари, шубҳасиз, бизнинг юрагимизда ҳам акс-садо беради.

Ўзбек халқи ўз бошидан кўп қирғин урушларни кечирган жафокаш халқ. Биз экологик офат нималигини ўз юртимизда кўриб, билиб турган одамлармиз. Она табиатга тажовуз инсоният келажагига қилинган тажовуздир. Дунёга келажак авлодлар олдидаги буюк гуноҳдир. Биз сизга мурожаат қиламиз. Урушни тўхтатиш, можарони тинч йўл билан ҳал этиш учун барча имкониятларни ишга солинг.

Шарқ халқларининг улуғ байрами бўлган Наврўз куни яқинлашиб келмоқда. Наврўз тинчлик ва меҳнат байрами. Сулҳ байрамидир. Қадимий одатга кўра, бу кунда урушлар тўхтаган, қаттол душманлар ҳам ярашганлар. Наврўз анъаналарига кўра, одамлар бир-бирларига совғалар беришади. Тинчлик сизнинг инсоният учун бебаҳо туҳфангиз бўлсин. Наврўз кунини инсоният урушсиз, тинч осмон остида нишонласин. Ахир ҳеч қандай олтину гавҳар, оқ олтину қора олтинлар одамзоднинг бир томчи қонига арзимайди.

Ишонамизки, ўзбек халқининг юрак садосини, чақириғини жаҳон халқлари эшитадилар, қўллаб-қувватлайдилар ҳамда баҳор байрами Наврўз бундан буён бутун халқлар учун Тинчлик куни бўлиб қолади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 14 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ ТЎҒРИ ДЕБ ТОПИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши мандат комиссиясининг тақдимномасини қараб чиқиб, Ўзбекистон ССР Олий Конституциясининг 104-моддасига мувофиқ **қарор қилади:**

Қуйидаги Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг:

1990 йил 25 ноябрда Фарғона вилоятидаги 423-Чуваланчи сайлов округидан сайланган Фарғона вилояти 3-агростройтрести бошқарувчисининг ўринбосари Ҳакимжон **Қодиров**нинг;

1990 йил 16 декабрда Тошкент шаҳридаги 37-Қорақамиш сайлов округидан сайланган Тошкент чинни заводининг директори Файзулла Неъматуллаевич **Раҳматуллаев**нинг;

1990 йил 16 декабрда Бухоро вилоятидаги 178-Олот сайлов округидан сайланган Ўзбекистон Компартияси Бухоро вилоят комитетининг иккинчи котиби Юрий Михайлович **Сажнев**нинг ваколатлари тўғри деб топилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 14 февраль.

Афғонистон хотиралари

АЙТИЛМАЙ ҚОЛГАН СЎЗЛАР

Мана, бугун Афғонистон жумҳуриятидан совет қўшинлари олиб чиқиб кетилганига икки йил тўлади. Афғонистон ерида Ватанимизнинг қанча-қанча мард ўғлонлари ўз жонини тикмади, дейсиз. Афғонистон... Ҳозир бу сўз жасур ўғлидан жудо бўлган ота-оналарнинг, меҳрибон укасидан айрилган опалар ва акаларнинг, суюкли ёридан айрилган ёш келинчакларнинг юрак нидоси бўлиб қолди.

Қуйида бу ҳикоя қилаётган тақдир эгаси ҳам Афғонистон тупроғида ўзининг байналмилал бурчини ўтаб қайтган, мингларнинг бири Муҳаммад Йўлдошевдир.

ТЕНГДОШЛАРИ каби она-Ватан олдида ўзининг йигитлик бурчини ўташни орзу қилаётган Муҳаммад 1986 йилнинг май ойида ҳарбий хизматга чақирилди.

Декабрь ойигача Ашхабод шаҳрида ҳарбий тайёргарликда бўлгач, кейин механик ҳайдовчи сифатида Афғонистонга йўл олди. Аввал Кобул ва Қундуз шаҳарларида бўлди. Сўнг ўзининг асосий хизматини Бағлон шаҳрида ўтай бошлади.

1987 йилнинг август ойлари. Бағлон шаҳридан унчалик узоқда бўлмаган қишлоқда афғон солдатлари заставани тарк этиб, кечаси аҳолини талаган душман томонига ўтиб кетган. Бу ҳақда эрталаб хабар келди ва тинч аҳолининг ҳолидан хабар олиш мақсадида гранатаминомёт взводи учта БМП (пиёдаларнинг жанговар машинаси) ва 15 та афғон солдати билан бирга қишлоқ томон йўл олди. Атрофга жанговар машиналар қўйилди, ичкарига эса афғон солдатлари юборилди. Кейинги топшириқ эса Пули-Ҳумри шаҳридан чиққан колоннани кузатиб қўйиш эди. Колонна Бағлон орқали Қундузга томон ўтарди. Учта БМП колоннани кузатиш учун йўлда туриши керак эди. БМПлар хабар олиб қайтаётганида бир томони баланд девор, бир томони баланд бўлган йўлга дуч келиб қолди. Йўл ёнида эса қишлоқ хўжалик экинлари. Шу жойга келганда биринчи ва иккинчи БМПлар ботиб юролмай қолди. Муҳаммад экинларни босмай айланиб ўтиб (бошқа йўл йўқ ҳам эди), БМПларни тортиб кўрди, лекин чиқара олмади. Битта жанговар машинанинг тортиш учун кучи етмади. Шунда биринчи БМПда бўлган взвод командири катта лейтенант Венискаус Муҳаммадни заставага ёрдамчи техника олиб келиш учун юборди. Муҳаммад заставага бориб штаб бошлиғи офицер Евсеевга аҳволни тушунтирди ва битта танк сўради. Танкнинг иложи бўлмагандан кейин ёрдамчи БМП билан йўлга чиқди. Катта қийинчиликлар билан ботиб қолган жанговар машиналар чиқариб олинди.

Шунда Венискаус Муҳаммадга:

— Ҳозир сенга нима мукофот берсам ҳам кам,— деди.

Муҳаммад эса камтаринлик билан:

— Қўйсангизчи, ўртоқ катта лейтенант, менга ҳеч нарса керак эмас, мен фақат аскарлик бурчимни бажардим холос,— деб жавоб берди.

1988 йилнинг февраль ойи. Тагор заставаси яқинидаги қандайдир бир вайронада душман тўдаси ўрнашиб олганлиги ҳақида хабар олинди. Аниқлигини билиш учун бўлинма командири Халилов иккита БМП билан йўлга чиқди. Машиналарнинг биттасини Муҳаммад бошқарарди. Вайронага яқинлашишди. Атроф миналаштирилганми ёки йўқми, буни билиш жуда муҳим эди. Шу мақсадда разведкачилар бўлинмасининг взвод командири ўринбосари украин йигити Боденчук 50 метрлар юргач душман томондан ўқ келиб тегди. Боденчук шу заҳоти жон берди. Энди танани олиб кетиш керак эди. Лекин душман бунга йўл қўймасди. Иккинчи БМПда ўтирган сиёсий ишлар бўйича командир ўринбосари Кудряшев Боденчук жасадини олиш мақсадида БМПни олдинга ҳайдашни буюрди. БМП олдинга қараб илгарилади. Ўн метрлар чамаси юргач у минага дуч келиб, даҳшатли портлаш юз берди. Бу вақтда Муҳаммад ва унинг риштонлик дўсти Аллом буйруқни кутиб ўтирмай БМПда тирик қолганларни қутқариш учун олдинга томон илгарилашди. Не кўз билан кўришсинки, Кудряшевнинг оёғи сонидан узилган ҳолда оғир аҳволда ётарди. Муҳаммад унга тезда биринчи ёрдам кўрсатди, камарини ечиб қон оқаётган оёғини сиқиб боғлаб қўйди. Кейин уни госпиталга жўнатишди. Рация орқали ёрдам чақирилди. Ердам етиб келгунча, эрталабга қадар ўликни қўриқлаб чиқдилар. Эрталаб эса артиллерия қисми етиб келди. Танани олиб кетиш учун ўт очмай туришларини сўраб ёзилган хатга душманлар кучли ўқ билан жавоб қайтардилар. Шундан сўнг бизнинг артиллерия ҳам душман томонга қарата ўт очди. Муҳаммаднинг кўзи олдида даҳшатли манзара рўй берди.

1988 йилнинг 26 апрели. Кечқурун соат 12 лар чамаси. Муҳаммаднинг негадир уйқуси келмасди. Едига меҳрибон онаси, ғамхўр отаси, акалари, бир-биридан ширин укалари тушди. Қолаверса, ўзининг келажаги, хизматдан кейин амалга оширадиган режаларини ўйлаб ётарди. Шу пайт казармага снаряд парчаси тушиб портлади. Атрофни қоронғулик, порох ҳидлари қоплади. Шу куни Муҳаммад ўзининг яқин дўстлари бўлган арманистонлик Мелканян, озарбайжонлик сержант Сулаймоновлардан айрилди.

Кўплаб уруш қийинчиликларини бошидан кечирган Муҳаммад 1988 йилнинг июнь ойида ўз юртига, ота-онаси қучоғига қайтди. Кейинги йилнинг ёзида Тошкент политехника илмгоҳининг саноат ва фуқаро қурилиши куллиётига ҳужжатларини топширди. Имтиҳонларни муваффақиятли топшириб илмгоҳ талабаси деган номга эга бўлди. Ҳозир у 2-курсда таҳсил олмоқда ва ўз гуруҳига сардорлик қилмоқда. Менга суҳбат давомида шу воқеалар аён бўлди холос. Муҳаммад икки йил давомида ўз бошидан кечирган барча воқеаларни айтиб ўтирмади. Чунки Муҳаммад менга:

— Ака, агар ўзим ҳаммасини ёзсам катта бир китоб бўлиши мумкин,— деган эди.

Кўриниб турибдики унинг ҳали айтилмай қолган юрак сўзлари кўп.

Бозорбой МАМАНАЗАРОВ.

АСОСИЙ ИШЛАР АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

Швециядаги «Гальвоур» фирмаси тайёрлаган гальваник линия «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси жамоасига заҳарли моддаларсиз ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш имконини беради. Бу линия бирлашманинг бош корхонасида ўрнатилмоқда.

Швециялик мутахассислар машина-ускуналарни ўрнатиш борасидаги асосий ишларни амалга оширишмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ Тошкентга 25 та контейнер келтирилган, юкларнинг яна бир туркуми ҳали йўлда. Технология ускуналари билан бирга тозалаш иншоотлари системаси ҳам ўрнатилмоқда.

Линия бир кеча-кундузда 3 тонна деталь тайёрлаш қувватига эга. Уни июнь ойида ишга тушириш мўлжалланган.

(ЎзТАГ мухбири).

Муштарийлар учун учрашув

«ЎЗБЕК ТИЛИНИ ТАНЛАДИМ»

АМЕРИКАЛИК ЁШ ОЛИМ ВИЛЬЯМ ДИРКСНИНГ ЎЗ ОЛДИГА ҚЎЙГАН МАҚСАДИ АНА ШУНДАЙ

⊙ АЙНИ кунларда Ўзбекистон жумҳурияти саёҳат ва экскурсиялар кенгашида йўриқчи-таржимон бўлиб ишлаётган америкалик ёш олим Вильям Диркс билан суҳбатимиз жуда мароқли бўлди. Бугун биз «Оқшом» муштарийларини Вильям Диркс билан бўлган ана шу суҳбатдан воқиф этмоқчимиз.

— Аввало қандай қилиб ўзбек тилини ўрганганлигингизни сўзлаб берсангиз.

— Мен Вашингтон дорилфунунининг ўрмончилик куллиётида ўқир эдим. Кейин инглизчага ўхшамаган бирор тилни ўрганмоқчи бўлдим. Бир йил арабча ўқидим. Биз компьютер орқали касб танлаб оламиз. Компьютерда ўзбек тилини танлаб олдим. Бу албатта тасодифан бўлди. Кейин Шарқ куллиётига ўтиб, туркий тиллар куллиётини битирдим. Туркий тиллар бизнинг тилимизга ҳеч ўхшамайди. Ана шу ўхшамаганлиги учун ўрганмоқчи бўлдим.

— Муштарийларимизнинг сизнинг оила аъзоларингиз билан қизиқиши табиий. Шу ҳақда нима дея оласиз?

— Оиламизда тўртта бола бор: опам, акам, мен, кейин битта укам. Ота-онам 1970 йили 7 ёшимда ажрашиб кетишган. Кейин биз ойим билан Вашингтон штатидан шарқий томонга — қариндошларимиз томонга кетдик... Опам турмушга чиққан, акам ҳали келинчак топганича йўқ.

— Кечирасиз, ҳали акангиз келинчак топмаган бўлса сизнинг ёшингиз нечада?

— 27 ёшдаман.

— Америкада кеч уйланишадими?

— Бизда бошқачароқ. Улар қидириб-қидириб, кўнглидагини топгач, сўнг уйланишади. Чунки бизда мукаммал муҳаббат бўлмаса тўй қилиш мумкин эмас. Шунинг учун биз юраверамиз. Масалан, юрадиган қизингиз бўлса бир йилми, икки йилми юраверасиз. Албатта, синаш учун бизнинг муҳаббатимиз чидайдими, чидамайдими деб. Агар чидайдиган бўлса уйланасиз.

— Ҳозир сиз ёшлар ҳақида гапирдингиз. Сизнингча ўзбек ёшлари билан Америка ёшлари ўртасида фарқ каттами?

— Фарқ катта. Турмуш шароитимиз ўхшамайди. Бизларнинг ёшларимиз кўпроқ пулга қизиқади. Қора меҳнатдан ҳам қочишмайди. Баъзилари дорилфунунга кириб тижоратчилик касбини эгаллашади. Бунинг орқасидан жуда тез бойиб кетишади.

— Ўзбек ёшлари-чи?

— Мен ўзбек бўлмаганим учун яхши билмайман. Лекин ташқаридан кузатаман. Сизларга кўпинча хизмат берилади. Масалан, дорилфунунни битирсангиз иш топасиз. Бизда эса унақа эмас. Дорилфунунни ёки бошқа билимгоҳни битирсангиз ҳам барибир иш тополмайсиз ёки зўрға топасиз. Кўпинча ўқиган касбингиздан бошқа касбга ўтиб ишлайсиз.

— Айни кунларда «Ўзбек тили дарслиги»ни ёзаётган экансиз, бу жараён қандай кечаяпти? Китобни ёзишингизда кимлар ёрдам бераяпти?

— Бояги саволни давом эттирсам бўладими?

— Марҳамат.

— Бизда вақтинчалик иш кўп бўлади. Ана шунга ёшлар кириб ишлашади. Шунинг учун ёшларнинг пули кўп бўлади. Сизларга ота-онангиздан келади. Бизда ўқишини битирмасдан олдин ҳам ота-онаси пул бермайди. Кийинтиради, у бу нарса олиб бериши мумкин, лекин пул бермайди. Ёшларнинг ўзи ишлаб пул топиши керак. Кейин ўша пулни ўзига ишлатади. Масалан, машина сотиб олиши мумкин, ёки магнитофон. Яна дам олиш учун бошқа жойларга ўртоқлари билан бориб келиши мумкин.

— Кейинги саволимга...

— Мен ўша дарсликни ёзмоқчиман. Чунки мен ўзбек тилини ўрганишда жуда қийналганман. Шунинг учун ўзбек тилининг ўзини ўқитадиган китобни ёзмоқчиман...

Менга ўзбек филологиясини битирган бир талаба ёрдам бераяпти — ҳам оғзаки нутқдан, ҳам илмий ва назарий жиҳатдан.

— Сиз бир неча тилларни билар экансиз. Шунингдек бир неча чет давлатларда ҳам бўлгансиз. Айтинг-чи, ўша давлатларга борганингизда ўзингизда ўзбек тилида гапиришга эҳтиёж сезганмисиз?

— 1986 йили дорилфунунни битириб аспирантликка (тадқиқотчиликка) қабул қилиндим. Ўша пайтда бу ерга келолмасдим. Чунки, бизнинг дорилфунун билан Тошкент давлат дорилфунуни аспирант алмаштиришга келишмаган эди. Бу пайтда бизнинг дорилфунун билан Хитойдаги Синжон дорилфунуни аспирант алмаштирадиган бўлишгандан кейин мен ўша ёққа бордим. Уйғур ва хитой тилини билмасдим. Ўзбек тилини ўқиганим учун бу тилларни ҳам ўрганиб олдим. Чунки уйғур тили ўзбек тилига яқинроқ экан.

Бизнинг Сиэтл шаҳримиз Тошкент билан биродарлашган шаҳар. Ўтган йили бизда «Яхши ният ўйинлари» бўлиб ўтганди. Шунда Тошкентдан келган кўпгина делегатларга таржимон бўлиб ишладим. Шунда уларга жуда қизиқ туюлган: «Америкалик ўзбекча гапиради деб тасаввур қилолмаганмиз», дейишган.

— Жумҳуриятимизнинг қайси шаҳарларида бўлгансиз? Уларнинг қандай урф-одатлари сизга кўпроқ ёқди?

— Самарқанд, Ургут, Шаҳрисабз, Китоб ва Чироқчи шаҳарларида бўлганман. Аввало уларнинг шевалари ёқди менга.

Бизда меҳмон келса эшикдан туриб гаплашамиз, уйга киритиш шарт эмас. Чой қуйиб бермаймиз, киритиш мумкин, лекин шарт эмас. Сизларда эса уйга киритади, чой қуйиб беради, меҳмон қилади. Шу менга жуда ёқди.

— Мана эшитиб турибман, ўзбекча жуда яхши гапирар экансиз. Ўзбек тилини шу даражада ўрганишингизга қанча вақт керак бўлди?

— Ўзбек тилини ўргана бошлаганимга ҳам мана беш йилдан ошди. Лекин барибир қийналиб гапираман. Яна бир нарса борки, сизнинг адабий тилингиз жонли халқ тилидан фарқ қилар экан.

— Биламизки, Америкада ўзбек маҳаллалари бор, шулар билан алоқа қилиб ўзбек тилини ўрганиш имконияти йўқми?

— Улар билан учрашмаганман. Имконим бўлмаган.

— Ўзбек мусиқаси сизга ёқадими?

— Менга фақат танбур куйлари ёқади.

— Самимий суҳбатингиз учун сизга катта раҳмат. Хайрли ишингизда каттадан-катта муваффақият тилаймиз.

Суҳбатдош Саид ШАМСИДДИНОВ.

Буюк мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишлаб жумҳуриятимизда катта маданий-маърифий тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, «Камалак» нашриётининг бир гуруҳ ижодий ходимлари (чапдан ўнгга) Асад Дилмуродов, Павел Шуф, Хуршид Даврон ва Нормурод Нарзуллаевлар нашр этишга мўлжалланган навбатдаги китобларни муҳокама қилмоқдалар.

С. Маҳкамов сурати.

ДАМ ОЛИШ ОҚШОМИДА

Болалик боғи

Қуёшхона

Ўқитувчимиз кириб
Келганидан мактабга,
Юзларидан нур ёғиб
Ўхшаб кетар офтобга.

Ҳаёт ғунчаларининг
Бағри чамандай яшнар,
Уй ишини дилларда
Тез жонлантира бошлар.

Сезгир, зеҳни чақмоқлар
Дарсга тайёр ҳар гал.
Саволга пухта, аниқ
Жавоб беришар дангал.

Синфхона гўё нурга
Тўлиб ёришиб кетар.
«Аъло» баҳолар билан
Қувонч қоришиб кетар.

Ўқитувчи бағрида
Яшнайди сирли дунё.
Ўқувчилар дилига
Таълим таратар зиё.

Синф қучоғин очган
Мисли меҳрибон она.
Нур ичар ёш юраклар,
Мактаб бир қуёшхона.

Бурчим

Савол бердим ўзимга:
Нега келдим дунёга?
Зулмат қоплаган жойни
Тўлдирмасам зиёга.

Гуллар дунёга келар
Гўзаллик яратай деб,
Тароватн хушбўйин
Оламга таратай деб.

Сув келади дунёга
Жаҳонни қондирай деб.
Қарахт чўлларни ҳаёт
Ишқида ёндирай деб.

Олов келар дунёга
Ҳарорат бериш учун,
Меҳр ўтин ёндириб
Бир умр туриш учун.

Топтоза енгил пардай
Ҳаво келар дунёга,
Севимли ҳаёт, умр —
Наво келар дунёга...

Бошимдаги осмоним,
Рўбарамда тоғимни,
Она — Ерни авайлаб,
Ардоқлайин боғимни...

Дунёда бор нарсани
Етганча ақл, кучим,
Парваришлаб, ардоқлаб
Асраш инсоний бурчим.

Қамбар ЎТАЕВ.

ОҚЧА БЕРСАНГ ОЁҒИНГ ЯЛАЙДИ БУЛАР,
РОСТ ГАП ЁҚМАС, ЁЛҒОНЛАРНИ ҚАЛАЙДИ БУЛАР...

Абдулла ОРИПОВ.

Турмуш чорраҳаларида

ДИЁНАТ ВА ХИЁНАТ

КУНЛАРНИНГ бирида зарур дори излаб биринчи дорихонага кириб қолдим-да, «Ҳаёт гўзаллиги — қалби гўзал одамлар инъикоси» деган нақлни ёдга олдим. Негаки, ўз қалбидек оппоқ халат кийган йигит мени залда қаршилади-да: «Отахон, хизмат?» деб сўради. Мен йигитга зарур доринииг номини айтдим. «Э, аттанг! — деб ачинди йигит. — Бизда бор эди, тугаб қолувди-я! Шошманг! — деб йигит ичкарига кириб кетди. Кўп ўтмай қайтиб чиқиб, деди: — Топилди, домлажон. Шофайзидаги дорихонада бир оз қолган экан, илтимос қилдим, сизга сақлаб туришибди, бориб олақолинг».

Бундай муомала, бундай одамийлик мени бағоят қувонтирди. Мен йигитнинг исм-шарифларини сўрадим. Эгамберди Аъзамов экан. Миннатдорлик изҳор этдим. Кетдиму, Эгамберднинг беғубор ва меҳрли табассуми бир умр ёдимда сақланиб қолди. Қизиғи шундаки, мен Эгамбердидан илтимос ҳам қилмаган эдим.

Яна бир воқеани ҳеч унутмайман. Бир куни оёқ оғриғининг азобига чидолмай дори излаб Ҳасан Мирсоатов деган дорихоначи йигитга учрадим. У йигит мен билан қадрдон ё қариндош бўлмаса ҳам, ўзини яқин тутиб, шундай илтифот кўрсатдики, бу олижаноб одамларга хос оқибат эди. «Домлажон, биз реопиринни анчадан буён олмаймиз. Лекин суриштириб кўраман», деб телефонимни ёзиб олди. Эртасигаёқ уйимга телефон қилиб «Келинг домлажон, топиб қўйдим», деди. Ана илтифоту, ана одамийлик!

Кейинги пайтларда оёқ оғриғи мени тез-тез безовта қиладиган бўлиб қолди. Шифокорларнинг маслаҳатларига биноан Семашко шифохонасида даволаниш зарур экан. Лекин у ёқда даволаниш учун йўлланма керак. Шифохоналарга кам берилар экан. Мен таваккал қилиб шаҳар соғлиқни сақлаш маҳкамасига бордим. Бошлиқ самимий кутиб олди. Мен дардимни айтдим. Қарангки, тезда Семашко шифохонасига бир илтимосинома ёздириб берди.

Унга раҳмат айтиб Семашкога етиб бордим. Мени бош врач Д и л ф у з а Ғуломова табассум билан қабул қилди. Аммо ўйланиб қолди: «Ҳозир бўш жойимиз йўқ эди-я, домлажон!» деб ачинган бўлди. Мен афсусланмадим. Чунки биринчи кўришиб, танишганим Дилфуза Ғуломова билан бўлган қисқа суҳбатим мени ғоят қувонтирди. Айниқса, бу аёлнинг дилбар, меҳрибон ва доно гаплари менда яхши таассурот қолдирди. Мен ўзимни негадир яна ҳам енгил ҳис эта бошладим, ҳатто мамнун бўлдим. «Домлажон, уч-тўрт кунда хабарини берамиз, келасиз, яхшими?» деб қўшиб қўйди.

Бундай фидойи, одамохун шифокорлар тиббиётимиз фахри, ғурури дегим келади. Улар гўё одамларнинг, беморларнинг дардига даво бўлиш ниятида шифокорликдек мушкул ва муқаддас бурчни зиммаларига олганликлари яққол сезилиб туради.

Аммо, афсус-надоматлар бўлсинки, орамизда емоқ, ичмоқ, киймоқ, бойлик орттирмоқ учун яшайдиган одамлар ҳам бор. Улар ўзларини ўтга-чўққа уриб, одамларни алдаб, шоиримиз айтганидек ор-номусни унутиб, пул учун мардлар оёғини ялаб, олғирлик, макорлик билан пул топишни ўзларига «муқаддас бурч» деб ҳисоблаган шармандалар ҳам соядек юришибди. Мисол келтирай. Мен бир куни ёзув машинкаси учун қоғоз, лента қидириб Навоий кўчасидаги дўконга кириб қолдим. Ясама илжайиб, катта-катта кўзларини ов пойлаган жонзотдек чақчайтириб, олазарак бўлиб турган йигитдан сўрадим.

— Шу ерда бир мўйсафид ишлармидилар?

— Ҳа, ишлардилар... Оламдан ўтганлар.

— Аттанг, кўп яхши одам эдилар.

— У кишини танирмидингиз? — деб сўради йигит аҳамиятсиз.

— Ҳа, яхши танирдим. Ҳожатбарор, ширинсухан одам эдилар. У кишидан бир-икки марта қоғоз, лента олиб кетганман. Ўринларида ким ишлаяпти, биларсиз?..

— Биламан... Мен ишлаяпман. Хўш, хизмат? — деди йигит совуққина.

— Тобингиз йўқроқми?

— Нега ундай дейсиз? Яхшиман.

— Доим яхши бўлинг! — деб тилак тилаб, нима кераклигини айтдим. У бўлса турқини мутлақо бузмай сўраган нарсамга: «Ҳозир йўқ» деб жавоб берди. Мен бунақа совуқ башара йигитни бошқа бир дўконда ҳам учратган эдим. Нонлож илтимос қилдим:

— Биттагина лента сақлаб қўйсангиз, — у менсимайгина бош қоқиб қўя қолди.

Унинг бундай ёқимсиз бош лиқиллатишидан илтимос қилганимга ҳам ачиндим...

Хуллас, ана шундай баъзи диёнатсизлар дастидан, хиёнаткорлар дастидан диллар вайрон бўляпти. Оқибатда ёмонлар дастидан оқ кўнгил, покиза савдо ходимларининг юзлари шувит. Ажойиб соҳа, ҳожатбарор соҳа бўлмиш савдо соҳаси бундай дилозорлардан қанча тез тозаланса ҳалол ходимлар эл-юрт хурсандчилиги йўлида шунча яхши хизмат қилган бўлар эдилар...

Ёқубжон ШУКУРОВ.

Маънавий қадриятларимиз

МЕҲР БУЛОҚЛАРИ

БИР воқеани эслаб тураман. Қўшни маҳалладаги хонадонларнинг бирида ёнғин содир бўлди. Умрини мироблик қилиб ўтказаётган Мирвали ака болалари билан кўчада қолгани ҳеч кўз олдимдан кетмайди. Шунда маҳалла кексаларидан бири хонадонларни айланиб, пул йиғиб чиққан эди. Ҳар ким қурби етганча, дилидан чиқариб берди. Йиғилган пулни Мирвали акага келтириб беришса сира олмайди, денг. Ўзиям бундай меҳрибонликка биринчи марта рўпара келиши шекилли, кўзларидан тирқираб ёш оқа бошлади.

— Ўксиманг иним, эркак киши йиғласа уят бўлади, — юпатганди уни маҳалла оқсоқоли. — Мана бу пулларни олиб қўйинг, она сутидек ҳалол. Агар бошга мусибат тушганда бир-биримизга суянмасак, унда инсонлигимиз қаёққа борди.

Оила бошига ташвиш тушганда йўқлаш, ҳеч бўлмаганда бир оғиз ширин сўз билан кўнгилни кўтариш азалдан ардоқлаб келинаётган миллий одатларимиздан биридир. Аммо, турғунлик йилларида катталарга ҳурмат, бир-биримизни эъзозлаш, оқибатли бўлиш каби инсоний фазилатлар қадрсизлана бошлаган даврни ҳам бошимиздан кечирдик. Муҳтож кишиларга хайр-эҳсон улашиш эсдан чиқарилаёзганди. Кейинги пайтда баъзи жамоат ташкилотларининг тузилиши ва улар томонидан кўрсатилаётган ғамхўрликлар кўзимизни очди, десам янглишмайман.

Турмушимизда рўй берган иқтисодий танглик айниқса кам таъминланган оилаларни қийин аҳволга солиб қўйди. Дўконлардан керакли нарсаларни топиб бўлмайди. Озиқ-овқат маҳсулотлари тақчил. Нима қилиш керак? Ана шундай оғир дамларда жумҳурият меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси ёрдамга келди. Аҳоли кўп жойлардаги ошхоналарда бепул тушлик ташкил этилиб, боқувчиси бўлмаган кишилар, уруш ва меҳнат ногиронлари, пенсионерлар жалб қилинди. Ҳозир пойтахтимизнинг ўзида 18 та ошхонада ана шундай хизмат кўрсатилмоқда. «Инъом» дўкони очилгани ҳам диққатга сазовордир. Бу шохобчада ёрдамга муҳтож оилалар учун энг керакли бўлган кундалик харид моллари сотилаяпти. Нархи арзон, ҳатто бепул бериладиганлари ҳам бор. Дўкон бугунги кунгача Тошкент шаҳрида яшаётган 10 мингдан ортиқ фуқарога хизмат кўрсатишга улгурди.

Биргина булар эмас. Жамғарма томонидан уруш ва меҳнат ногиронларини бепул дори-дармон ва кўзойнаклар билан таъминлаш ҳам йўлга қўйилди. Қариялар уйларини қўшимча жиҳозлаш ҳамда берилаётган таомларнинг сифатини яхшилашга 78 минг сўм маблағ сарфланди. Эндиликда ёрдамга муҳтож оилаларга табиий газ, шунингдек, водопровод ва канализация новлари киритиб бериш кўзланмоқда. Ёлғиз яшаётган кексалар эса квартира ва электрга тўланадиган ҳақни жамғарма орқали амалга оширадилар.

Гапирсак, тилга олса арзийдиган ютуқлар талайгина. Истагимиз, шаҳардаги корхона, ташкилот ва муассасалар жамғармадан ўз саховатларини аямасалар. Бу айниқса, ижтимоий томондан катта қийинчиликлар юзага келган ҳозирги шароитда жуда муҳимдир. Муҳтож кишиларга ёрдам кўрсатиш даражаси шундай серқирраки, фақат ташкилотлар эмас, аҳолининг ҳам фаол ёрдами зарур.

Ҳаётимизда эса виждон эркинлиги қайтарилганлиги туфайлими қадр-қиммат, одамийлик, ҳамжиҳатлик янада қарор топиб бормоқда. Меҳр булоқлари яна кўз очаётганидан кўнглимиз тоғдек кўтарилади. Хонадонларда тинчлик-тотувлик, қўшнилар ўртасидаги хайрихоҳлик, чексиз ғамхўрликларни кўрар эканман, қўшни маҳаллада яшовчи Мирвали аканинг кўнглини кўтарган оқсоқолнинг сўзлари ёдимга тушади: «Бир-биримизни суямасак, унда инсонлигимиз қаёққа борди». Жуда ҳақ гап. Инсоннинг инсонлиги ҳам шунда-да.

Саъдулла ШОДИЕВ.

Энг, энг, энг...

БАЛИҚЛАР ДУНЁСИ

⊙ Дунёдаги энг катта балиқ Тинч, Ҳинд ва Атлантика океанларининг субтропик, тропик районларида кенг тарқалган китсимон акуладир. Унинг бўйи 18 метр, оғирлиги 18-20 тоннадан ҳам ортиқ.

⊙ Балиқлар синфининг энг митти вакили тубсузар пандақа бўлиб (узунлиги 7,5 — 11,5 миллиметр), Филиппин ороллари қирғоқларида яшайди. Дарвоқе, у энг кичик умуртқали ҳайвон ҳам ҳисобланади.

⊙ Океанларнинг тропик ва мўътадил иқлимли денгизларда тарқалган, бўйи 5 метр, оғирлиги 140 килограммгача борадиган ой балиқ энг серпушт ҳисобланади. Бу жонивор 300 миллионтагача увилдириқ (икра) ташлайди.

⊙ Тинч океан шимолида тарқалган, мамлакатимизнинг Охота ва Беринг денгизларида учрайдиган, бўйи 3 метр, оғирлиги 300 килограммгача борадиган сельдсимон акула энг кам (атиги 2 тадан 5 тагача) бола туғадиган балиқлардандир.

⊙ Барча океанларнинг субтропик, тропик районларида тарқалган йўлбарс акула энг йиртқич деб тан олинган. Унинг бўйи 4-5 метр, оғирлиги 500-600 килограммгача боради.

⊙ Одам учун мутлақо хавфсиз ва энг ювош улкан акуланинг жигаридан 500 литргача «балиқ мойи» олинади.

⊙ Оқ бакра 100 йилдан ортиқ яшайди. Бу энг узоқ умр кўрадиган ҳамда энг кўп миқдорда қора икра олинадиган балиқдир.

⊙ Калифорния водийлари қайнар булоқларида яшовчи тишли зоғора энг иссиқсевар балиқдир, у 52 даражадан ортиқ сувда ҳам ҳаёт кечиради.

⊙ Тобонбалиқ (карась), балчиқ балиқ (даллия) энг совуқсевар ҳисобланади. Бу балиқлар — 2 — 3 даража совуқда лойга кўмилганча, музлаб ётиб (тана шираси музламайди, акс ҳолда ҳалок бўлади) қишлайди.

Эргаш ТОҒАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва паразитология илмгоҳининг илмий ходими.

Ҳар тўғрида

⊙ ҚАРАКАС. Венесуэла полицияси бир миллион доллардан кўпроқ қалбаки пулни муомаладан чиқарди. Матбуотда хабар қилинишича, бир долларлик пуллар юз долларлик пулга шу қадар қойиллатиб айлантирилганки, уларни чинакамидан ажратиш қийин.

Ўтган йилнинг ноябрь ойидан буён ўтказилган операциялар натижасида уюшган жиноятчиликка қарши кураш полиция бошқармаси қалбаки пул тайёрлаган 20 кишини қамоққа олишга муваффақ бўлди. Бироқ тўда бошлиқлари ҳозирча ушлангани йўқ. Банклардаги ва пул алмаштириш кассаларидаги қалбаки пуллар, деб таъкидлайди газета, муомаладан чиқарилган сохта доллардан ҳам кўпроқ бўлиши эҳтимолдан ҳоли эмас.

* * *

БРАЗЗАВИЛЬ. Заирнинг Шарқида жойлашган Букаву шаҳарчасида шу ерда яшовчи аёллардан бири спид касалига мубтало бўлгани тўғрисидаги хабар мисли кўрилмаган саросималикни келтириб чиқарди.

* * *

МАНАГУА. Никарагуанинг Леон департаментида юз берган йўл ҳодисаси оқибатида одамлар ҳалок бўлди. Маҳаллий «Баррикада» газетасининг хабар қилишича, ҳомиладор аёлни туғруқхонага олиб кетаётган «Тез ёрдам» автомашинасининг ҳайдовчиси тунда катта тезликда юриб, диний намойиш иштирокчиларига бориб урилди. Фожиа натижасида камида уч киши ҳалок бўлди ва оғир жароҳатланган 16 киши касалхонага жўнатилди. Жабрланганлар орасида кўпгина болалар бор.

«Тез ёрдам» ҳайдовчиси ҳомиладор аёлни касалхонада қолдириб, ўзи ғойиб бўлди. (СИТА).

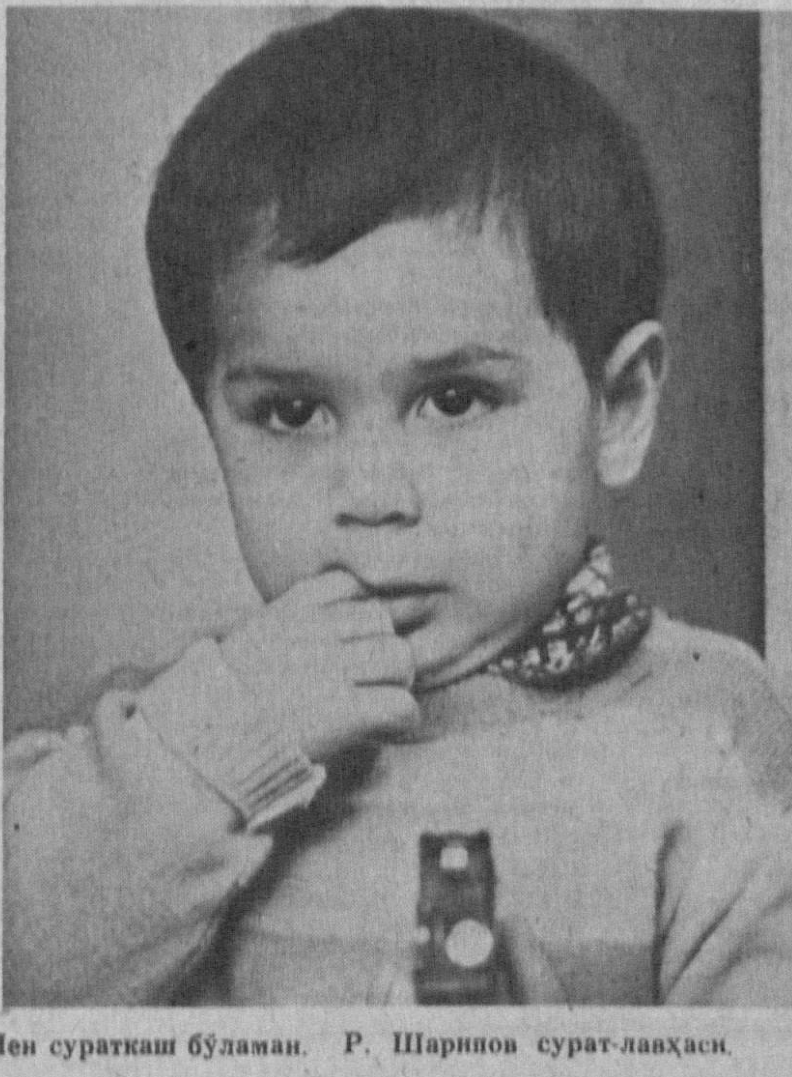

Мен суратқаш бўламан. Р. Шарипов сурат-лавҳаси.

Бўш вақтларда

ТЎРТ ҲАРФЛИ БОШҚОТИРМА

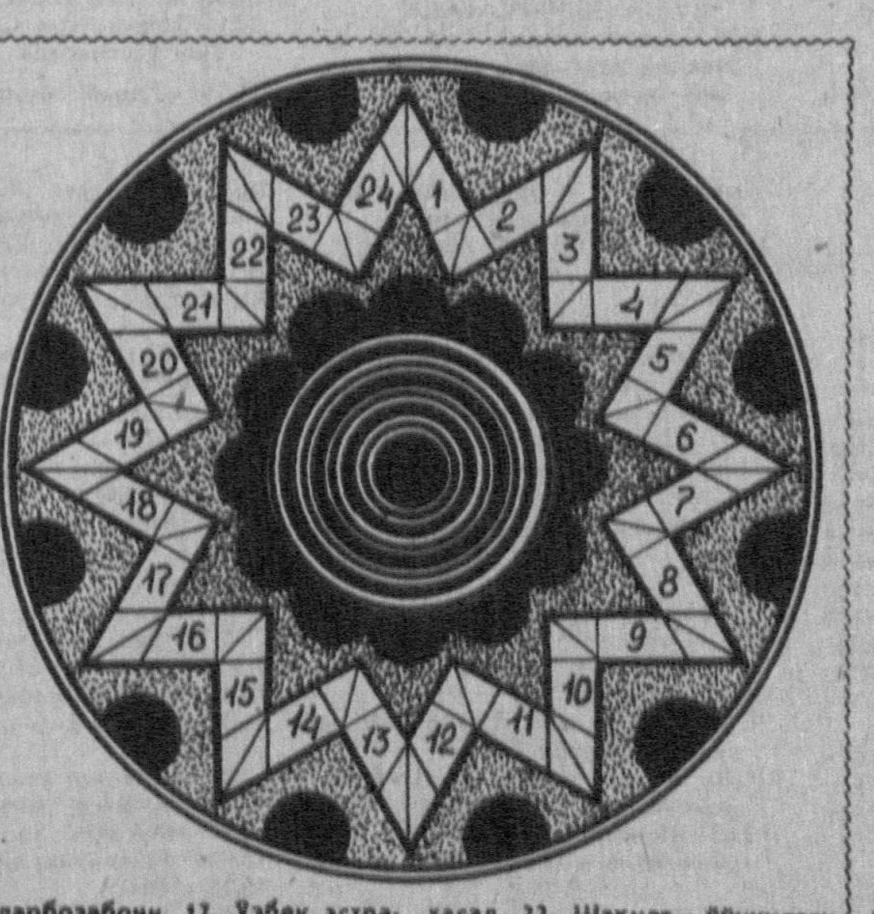

1. Сирдарё вилоятидаги шаҳар. 2. Ташқи қиёфа, важоҳат. 3. Ўн икки буржнинг бири. 4. Тизма тоғ чўққилари. 5. Киши устидаги бўшлиқ, осмон, фалак. 6. Сув йўли, ўзани. 7. Қариндош. 8. Ғам, андуҳ. 9. Тайёргарлик машғулоти. 10. Қарсак, чапак. 11. Серсоя, катта дарахт. 12. Баландлик, қир. 13. Ҳақиқат. 14. Субҳидам. 15. Халқ куйларидан бири. 16. Машҳур футбол дарбозабони. 17. Ўзбек эстрада дастаси. 18. Бахт. 19. Дон, уруғ. 20. Ижодий меҳнат маҳсули. 21. Кўролмаслик, ғашлик, ҳасад. 22. Шахмат ўйинидаги огоҳлантириш. 23. Ҳарбий машина. 24. Ҳунар.

Тузувчи: Файз ҒАФУРОВ.

Муҳаррир ўринбосари С. Б. ЁҚУБОВ.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» — «Говорит и показывает Ташкент» жамоаси рўзнома таҳрир ҳайъатининг аъзоси, Ўзбекистон телевидениеси программалари Бош дирекциясининг бош директори Ваҳодир Муҳамедовга онаси
ХОЛИСХОН
ИСМОИЛ ДОМЛА ҚИЗИнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТВ Ҳафталик кўрсатувлар ТВ

Душанба *
18 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Қанотсиз ғозча», «Сахий ўрмон». Мультфильмлар.
18.30 Чолғу куйларидан концерт.
19.10 Халқаро ҳаёт.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Тошкентда Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон фильмларининг регионал кўриги. Тожикистон киносанъати.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ором» халқ ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Тезлик». Бадиий фильм («Ленфильм»).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.00 «Спринт» (рус тилида).
20.15 Ўзбекистон Давлат телевидениеси ва радиоси хизмат кўрсатган хор жамоасининг концерти.
20.40 «Яна муҳаббат ҳақида...». Тижорат кўрсатуви
21.00 «Қурилиш: тажриба ва муаммолар».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Душанба оқшомида». Бадиий-публицистик видеоканал.

● МТ I

7.00 «Тонг».
9.30 «Мулоқот». Иқтисодий шарҳ.
9.45 «Маймунлар подшоси девларни енгади». Мультфильм.
11.30 «1991— Моцарт йили» Ми бемоль мажор квинтети.
11.50 «Цирк артисти» ёки «Бугун ва ҳар оқшом». Телевизион ҳужжатли фильм (Боку).
12.30 «ТСН».
12.45 Халқ чолғулари ижрочилари IV Бутунроссия танлови.
13.35 «Мусаввирлар ҳақида ҳикоялар». К. Васильев.
14.10 «Галатея». Б. Шоунинг «Пигмалион» комедияси мотивлари асосида фильм-балет.
15.10 Ҳужжатли фильм.
15.30 «ТСН».
15.45 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-фильм.
16.45 Омск милицияси ашула ва рақс ансамблининг концерти.
17.15 «Света». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Эски танишларимиз оилавий хроникаси» туркумидан. 1-фильм («Союзтелефильм»).
18.00 Болалар соати (француз тили дарси билан).
19.00 «ТСН».
19.20 «Бозор қонунларига биноан».
20.05 Ж. Верди. «Трубадур». «Метрополитен-опера» спектакли.
21.30 «Время».
22.15 «Трубадур» операсининг давоми.
00.05 «Лўлининг ҳикоялари». Бадиий-ҳужжатли телефильм («Экран»).

Тунги телевидение
00.55 «Ғалати гаров ёки Юз йил олдин яхшилик билан тугаган воқеа». Телевизион бадиий фильм («Экран»).
02.10 «Севгидан ҳузур-ҳаловатим йўқ».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Фламинго». Илмий-оммабоп фильм.
9.35,10.35 Физика. 10-синф. Учқун нега йўқолди?
10.05 Итальян тили.
11.05 «Онам, дадам ва мен». Бола икки ёшга тўлганда.
11.35, 12.35 Астрономия. 11-синф. Қуёш.
12.05 «Бурда моден» таклиф этади...»

*

13.05 «Жамайка». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
15.20 «Планета».

* * *

17.30 Мультфильмлар: «Инжиқвой», «Кемача».
18.00 «Мусиқий башорат».
18.30 «Орол дарди — эл дарди».
19.00 «Телевизион мусиқий абонемент». «Москва кузининг лаҳзалари» («Москва кузи» совет мусиқаси фестивалининг концерт заллари бўйлаб).
20.00 «Ноқулай Ежиков». Ярослав вилояти Вакурево қишлоғилик фермер ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Коллаж.
20.50 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Бошпана» (Грозний шаҳри).
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Телевизион ҳужжатли фильмлар.
22.55 Ф. Пуленок романсларини Е. Иванова ижро этади.
23.15 «Комбатлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Одесса киностудияси).
00.20 А. Шниткенинг пантомима, чолғу ансамбли, яккахон сопрано ва аралаш хор учун саҳналаштирилган композицияси.

Сешанба *
19 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Эй, ковбойлар». Бадиий фильм («Қозоқфильм»).
10.05 «Биринчи концерт». Болалар учун фильм.
10.35 Хайриддин Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Ҳабибулла Қодирийнинг «Отам ҳақида» асари асосида видеофильм. 1-қисм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Женя исмли мушукча ва йўл қоидаси ҳақида». Мультфильм.
18.20 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
18.50 «Тил ва адабиёт равнақи йўлида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Истеъдод». Адабий-мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Созимиз — овозимиз». Аҳмаджон Дадаев.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Спортлото».
22.20 «Комендантлик соати». Бадиий фильм («Ленфильм»).
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Учрашув».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Учрашув» кўрсатувининг давоми.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Навиди Душанбе».
23.00 «Иккинчи давра бўйлаб». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «Тонг».
9.30 Долзарб репортаж.
9.45 «Бузоқча». Мультфильм.
10.05 Болалар соати (француз тили дарси билан).
11.05 Ж. Верди. «Трубадур». «Метрополитен-опера» спектакли.
12.30 «ТСН».
12.45 «Трубадур» операсининг давоми.
14.35 «Лўлининг ҳикоялари». Бадиий-ҳужжатли телефильм.
15.30 «ТСН».
15.45 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 7-фильм.
16.40 «Шунчаки». Мультфильм.
16.50 «Света». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 2-фильм.
17.45 «Болалар мусиқий клуби».
18.30 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
19.00 «ТСН».
19.15 Сиёсий мулоқотлар. «Мосовет ярим йил ўтгач».
20.00 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Эртага уруш бўлди». Бадиий фильм (1987 й.).
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
23.00 «Сўз». Адабий-бадиий программа.

Тунги телевидение
00.30 «Никколо Паганини». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм»).
01.40 «Дунаевский мусиқаси». Фильм-концерт (Ленинград).

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Ёқимтой Жек». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Жўғрофия. 8-синф. Шарқий Сибирь табиати.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Мусиқа. 6-синф. Н. А. Римский-Корсаков. «Қорқиз».
12.05 «Здоровье».

*

13.05 «Комбатлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
14.10 Ритмик гимнастика.
14.40 «Экранда—Сибирь». Киножурнал.
14.55 СССР Мудофаа вазирлиги киностудиясининг ҳужжатли фильмлари: «Червона Украина»лик матрос», «Душман билан юзма-юз».

* * *

16.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 10 км. Эркаклар. Финляндиядан олиб кўрсатилади.
19.00 РСФСРдаги кам сонли халқлар бадиий жамоаларининг концерти.
19.20 Ритмик гимнастика.
19.50 С. Тактакишвили сюитаси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 7,5 км. Хотин-қизлар. Финляндиядан кўрсатилади.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
2.15 **СССР Олий Кенгашининг сессиясида.**
23.15 «Комбатлар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
00.20 «Россия тароналари». I Бутунроссия телерадио танлови учинчи давра қатнашчиларининг концерти.

Чоршанба *
20 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Унинг қайлиғиман». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.20 «Болалар — бизнинг келажагимиз». Кинопрограмма.
11.00 Хайриддин Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Ҳабибулла Қодирийнинг «Отам ҳақида» асари асосида видеофильм. 2-қисм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Дангаса қиз». Мультфильм.
18.15 «Дилдан ўйнаб, қувнаймиз». Болалар учун концерт.
18.50 «Мустақиллик ва бозор иқтисодиёти».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Тошкентда Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон фильмларининг регионал кўриги. Туркманистон киносанъати.
20.30 «Ахборот».
20.50 Мақомчилар ансамблининг хонандалари — Ҳуррият Исроилова ва Жўрахон Раҳимовларнинг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Доира довруғи». Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Талъат Сайфутдинов.
23.05 «Содиқ шогирд». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўтмиш ва бугун». Тошкент шаҳри ҳақида.
19.25 «Қайсин Қулиев». Телефильм.
20.00 «Пульс». Хабарлар (рус тилида).
20.10 «Пойтахтимиз меҳмонлари». Москва Таганка театри—студиямиз меҳмони (такрор.).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.15 Тожикистон ССР Олий Кенгаши сессиясида.
23.15 «Таҳаллусли одам». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

7.00 «Тонг».
9.30 Ишчан чопар.
9.45 «Эртага уруш бўлди». Бадиий фильм.
11.15 «Болалар мусиқий клуби».
12.00 Мультфильм.
12.05 «Янги йил детективи». Хореографик ҳазил.
12.30 «ТСН».
12.45 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
14.15 «Дунаевский мусиқаси». Фильм-концерт.
15.15 Ҳужжатли фильм.
15.30 «ТСН».
15.45 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-фильм.
16.40 «Томошабинлар меҳри совринни» кинофестивали. «Йўлак». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Қирғизистон). Саховат ва меҳр-шафқат ҳақида.
17.00 Ҳужжатли фильмлар.
17.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.30 «ТСН».
18.45 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
20.00 «Олимпийский» спорт комплексида АРС студиясининг концерти.
21.30 «Время».
22.15 В. Николаев куйлайди.
22.50 Хоккей. СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Москва).

Тунги телевидение
01.30 «Никколо Паганини». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
02.35 «Оперетта, оперетта».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Объективда—жониворлар».
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 3-синф. Ҳар ким ҳар хил қишлайди.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.30, 12.45 Физика. 7-синф. Архимед кучи.
12.05 «Адам Смит бойлиги дунёси».

*

13.15 «Комбатлар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
14.20 «Россия тароналари». I Бутунроссия телерадио танлови учинчи давра қатнашчиларининг концерти.
15.20 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Бошпана» (Грозний шаҳри).
16.00 «Телевизион мусиқий абонемент». «Москва кузининг лаҳзалари».
17.00 «Бир бор экан...» Ёлғиз қариялар муаммолари ҳақида ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
17.20 Туркистон Ҳарбий округи ашула ва рақс ансамблининг концерти.
17.40 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
18.40 Мультфильм.
19.00 Останкино концерт студиясида Маҳачқала 8-ёрдамчи мактаб директори У. М. Муртузалиева билан учрашув.
20.15 Россиянинг парламент хабарномаси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Коллаж.
20.50 П. И. Чайковский. Скрипка ва оркестр учун учун концерт.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 **СССР Олий Кенгашининг сессиясида.**
23.15 «Омад лаҳзалари». Телевизион бадиий фильм (Свердловск киностудияси).

Пайшанба *
21 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Тошдаги қуёш акси». Телефильм.
9.20 «Нима учун қиш бўлади?» Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
9.50 «Чет элдаги марказ эмиссари». Бадиий фильм. 1-серия («Молдова-филм»).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Дилли-Далли қуёшли боғда». Мультфильм.
18.15 «Дала юмушлари».
18.45 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
19.20 Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Сарҳадсиз санъат». Эмикохоним рақсга тушади.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Хотира». Юсуфжон Ҳамдам.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Шамшир дамида». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.15 Тожикистон ССР Олий Кенгаши сессиясида.
23.15 «Қиш охирлаб қолганда». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

7.00 «Тонг».
9.30 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра...
9.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.45 «Фаррух ва Зумрад». Мультфильм.
11.00 Хоккей. СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Москва). Танаффус пайтида (12.30) — «ТСН».
13.55 «Ганжина» тожик фольклор ансамблининг концерти.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 9-фильм.
16.40 Мультфильмлар: «Ўтган йилги қор ёғарди», «Эскича манзара».
17.10 «Деразадан қара». 1-кўрсатув. (Ташқи алоқалар Бош бошқармаси ҳамда Нидерландия телевидениесининг кўрсатуви).
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «ТСН».
19.15 Украинанинг мусиқий фольклори.
19.45 «Лада» Кипрда ва Грецияда». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.55 «Қўшиқ ҳақида хотира».
20.25 «Хотира». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Грузия-телефильм»).
21.30 «Время».
22.15 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра...
22.30 СССР халқ артисти Е. Образцова ҳамда СССР халқ артисти Н. Некрасов раҳбарлигидаги СССР Давлат телерадиоси халқ чолғулари академик оркестрининг концерти.
23.40 «Пи» белгиси билан».

Тунги телевидение
01.10 «Никколо Паганини». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
02.15 «Шоир ва уруш».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Объективда—жониворлар».
9.35, 10.35 Адабиёт. 8-синф. М. Горький. «Лочин ҳақида қўшиқ», «Бўрон қуши ҳақида қўшиқ».
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Биология. 8-синф. Кемирувчилар ва қуёнлар.
12.05 Вивлиофика. 12-кўрсатув.

*

13.05 «Омад лаҳзалари». Телевизион бадиий фильм.

* * *

14.10 Ритмик гимнастика.
14.40 «Тўс-тўполон». Мультфильм.
16.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 10 км. Эркаклар. Финляндиядан олиб кўрсатилади.
19.15 «Иккинчи Украина фронти. Воқеалар ва хотиралар». Ҳужжатли фильм.
20.00 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Хотима» (Хабаровск).
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Волейбол. Европа чемпионлари кубоги. Эркаклар. МАСК—«Лас-пальмас» (Испания). МАСК универсал залидан кўрсатилади.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 **СССР Олий Кенгашининг сессиясида.**
23.15 «Афсонага қайтиш». Фильм-концерт.
23.45 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Химик». 2 ва 3-даврлар.

Жума *
22 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Ҳужжатли фильмлар экрани». Кинопрограмма.
10.00 «Чет элдаги марказ эмиссари». Бадиий фильм. 2-серия.
11.00 Андижон вилояти Бўз ноҳиясидаги Педагогика билим юрти «Атиргул» дастасининг чиқиши.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Оҳ, маза...». Мультфильм.
18.15 «Экология». Телевизион альманах.
18.50 Ўзбек классик куй ва қўшиқлари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Тошкентда Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон фильмларининг регионал кўриги. Қирғизистон киносанъати.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Маърифатнома».
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Ижод саҳифалари». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Асқад Мухтор.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Бу оқшомда». Совет Армияси ва Ҳарбий-денгиз флоти кунига бағишланади.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.15 Тожикистон ССР Олий Кенгаши сессиясида.
23.15 «Негатив». Танқидий кўрсатув.
23.55 Телефильм-концерт.

● МТ I

7.00 «Тонг».
9.30 «Инновация. Маркетинг. Натижа».
9.45 Мультфильмлар.
10.15 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
11.30 М. Меерович. Торли серенада.
11.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.30 «ТСН».
12.45 СССР халқ артисти Е. Образцова ҳамда СССР халқ артисти Н. Некрасов раҳбарлигидаги СССР Давлат телерадиоси халқ чолғулари академик оркестрининг концерти.
13.55 «Шоир ва уруш».

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 10-фильм.
16.40 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Н. Рожков ҳамда жумҳурият Давлат «Россия» рус халқ ансамблининг концерти.
17.05 Мультфильм.
17.20 «Онам, дадам ва мен». Бола 2 ёшга тўлганда.
17.50 «Чемпионлар билан биргаликда».
18.05 «Деразадан қара». 2-кўрсатув.
19.00 «ТСН».
19.15 «Мулоқот-анжуман».
19.45 «ВИД» программаси.
20.00 «Хотира». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» программаси.

Тунги телевидение
01.15 «Никколо Паганини». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
02.25 «Мусаввир Селиверстов вертикали».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Объективда—жониворлар».
9.35, 10.35 Адабиёт. 5-синф. К. Г. Паустовский. «Мешчера томони».
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Теварак атроф билан танишиш. 1-синф. Барча касблар зарур.
11.55 Билимдонлар учун машқ.
13.05 «Хотин-қизлар клуби». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
15.30 «Орол дарди — эл дарди».
16.00 Қалмиқ АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти.

* * *

17.30 «Филиппок». Мультфильм.
17.40 «К. Воробьев. Тақдири ва китоблари».
19.05 «Сахий оқшом». Ужгороддан кўрсатилади.
19.25 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 15 км. Хотин-қизлар. Финляндиядан кўрсатилади.
20.10 Россиянинг парламент хабарномаси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Вертикаль». «Одамлар менга қўшиқ ҳадя этишди». Хонанда, РСФСР халқ артисти М. Антонова ҳақида.
21.15 Спорт ҳамма учун.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.45 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Даврани кенгроқ олинг». 1 ва 2-қисмлар (30 декабрдаги кўрсатув такрорланади).

Шанба *
23 ФЕВРАЛЬ
СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Генерал Раҳимов». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
10.35 «Оналар мактаби».
11.10 Бугун—Совет Армияси ва Ҳарбий-денгиз флоти куни.
11.40 «Мусиқа». Қардош ва Шарқ мусиқалари ҳақида.
12.20 «Алифбо сабоқлари». I босқич (такрор.).
12.55 «Нафосат». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
13.55 «Деҳқон ва замин».
14.55 «Халқ ижодиёти».

* * *

18.00 «Фантадром-1». Мультфильмлар тўплами.
18.15 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
18.45 Қизил байроқли Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, генерал-полковник И. В. Фуженко сўзи.
19.00 Ўзбекистон Давлат телевидениеси ва радиоси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Мангу олов». Телефильм.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ҳафтанома».
21.30 Москва. «Время».
22.15 Ўзбекистон ССР халқ артисти Хайрулла Лутфуллаев куйлайди.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
9.00 «Савту калом». Камол Хўжандий ғазаллари асосида адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 «Шифо». Тележурнал.
10.35 «Ватан ҳимоясида». Кинопрограмма.
11.35 «Эслайсанми, солдат?» Фильм-концерт.
12.05 «Хайр, менинг Парфяниним». Бадиий фильм.

* * *

17.40 Кўрсатувлар тартиби.
17.45 «Хайр, менинг Парфяниним». Бадиий фильм.
19.00 «Светофор». Болалар учун кўрсатув.
19.30 «Новости».
19.50 Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ахбор».
20.50 «Садои сарбоз». Кўрсатувда Туркистон Ҳарбий округи штабининг бошлиғи, генерал-лейтенант Ю. Д. Букреев иштирок этади.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Тожикистон ССР Олий Кенгаши сессиясида.
23.15 «Оддий аскар Дедовнинг ёзи». Телевизион бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

Шанба, эрта саҳарлаб
7.00 «Волочовники» фольклор ансамблининг чиқиши (Минск).
7.15 Мультфильмлар.
7.45 Спорт ҳамма учун.
8.00 Ритмик гимнастика.
8.30 Тонгги дам олиш программаси.
9.00 «Здоровье».
9.30 «ТСН».
9.45 «Ибодатхонага олиб борадиган сўқмоқ». Телевизион ҳужжатли фильм.
10.20 «Афсонавий хонанда. Борис Зайцев».
11.10 «Ғолиблар».
12.10 «Қўшиқ плюс дўстлик».
12.45 «Ажойиб қўнғироқча». Мультфильм.
13.05 СССР Давлат телерадиоси рус қўшиқлари академик хорининг концерти.
13.45 «Сизга аталган адабиёт». «Молодая гвардия» нашриёти.
14.15 «Бугун — Совет Армияси ва Ҳарбий-денгиз флоти куни». СССР Мудофаа вазирининг ўринбосари, армия генерали К. А. Кочетов сўзи.
14.30 «Ватан хизматида».
15.30 «ТСН».
15.45 Режиссёр С. Самсонов фильмлари. «Беҳуда шов-шув» («Мосфильм»).
17.05 «Ўзингиз кимсиз, дўхтир Цзян?». Ҳужжатли фильм премьераси (Узоқ Шарқ кинохроника студияси). Игна билан даволаш ҳақида.
17.30 «Севгининг мангу қўшиғи». Киноконцерт.
18.30 «Халқаро панорама».
19.15 Катталар учун мультфильмлар: «Сенга юлдуз ҳадя қиламан», «Ҳаёт пиллапоялари».
19.30 «Бир кеча». Телевизион бадиий фильм премьераси (Белоруссия телевидениеси).
22.15 «Аскар қўшиғи» фестивали саҳифаларида.
21.30 «Время».
22.15 «Аскар қўшиғи» фестивали саҳифаларида (давоми).
23.15 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг».

Тунги телевидение
01.15 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсон». Телевизион бадиий фильм («Ленфильм»).
02.20 «Композитор А. Тертерян».

● МТ II

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.45 «Кекса денгизчининг ҳикоялари». Мультфильм. 1-фильм.
9.10 «Майдон».

10.10
●
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ
●

11.40 «Она замин ташвишида». «Кавкасиони». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тбилиси).
12.25 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
15.55 «Оила» телепрограммаси.
16.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 4х7,5 км га эстафета. Эркаклар. Финляндиядан олиб кўрсатилади.
19.00 «Плюс ўн бир» видеоканали. Танаффус пайтида (20.30) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Телевизион ҳужжатли фильм.
23.05 «Плюс ўн бир» видеоканали (давоми).
00.05 «Фламенко» рақсга тушади (Испания).
00.35 Биатлон. Жаҳон чемпионати. Эстафета. 3х7,5 км. Хотин-қизлар. Финляндиядан кўрсатилади.
01.20 «Москва гўзали-91».

Якшанба *
24 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 Одамлару одамлар! Эшитмадим деманглар! Бу кун яна Ёшлар ва болалар учун кўрсатувлар ижодий бирлешмаси сизнинг хизматингизда! Зангори тўлқинлараро сузгувчи «Оқ кема» эътиборингизга жумҳуриятимиз ёшлари ҳаётидан лавҳалар, ижодкор тенгдошларингиз иштирокида беллашувлар, аския-ҳангомалар, қўшиқ ва рақслар ҳавола этади.
Олимлар, халқ табобатчилари, кўзбойлоғич ва спортчилар ҳамсуҳбатингиз бўладилар. Томошага марҳамат!

* * *

18.00 «Янги эртак». Мультфильм.
18.25 Болалар учун. «Кичкинтой» кўрсатуви.
18.55 «Сиҳат-саломатлик». Бемораларни микрохирургик йўл билан даволаш усуллари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Кино жавонидан». Кинокўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.55 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Саҳна усталари». Ўзбекистон ССР халқ артисти Хайрулла Саъдиев.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.25 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.30 «Хушдилон». Қувноқлар ва зукколар клуби.
11.20 «Тяпа, мен сени кутиб тураман». Фильм-концерт.
12.05 «Номзод». Телевизион бадиий фильм (рус тилида).

* * *

17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Номзод». Телевизион бадиий фильм (рус тилида).
18.35 «Аржанг». Жумҳурият Ленин комсомоли мукофоти совриндори Комил Едгоров.
19.10 «Забони мо—жаҳони мо».
20.00 «Ҳафта». Информацион кўрсатув.
20.30 «Ҳар дам ғанимат аст». СССР халқ артисти Жўрабек Муродов.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Дилафруз». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
23.05 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

8.30 «ТСН».
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 Сиёсий мулоқотлар.
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Ҳайвонот оламида».
13.30 «Қишлоқ янгиликлари».
14.30 «Мусиқий киоска».
15.00 «Туновкун» кўрсатуви.
15.30 «ТСН».
15.45 «Шури-мури». Болалар учун қисқа метражли телевизион бадиий фильм премьераси («Таллинфильм»).
16.15 «Ўз-ўзингга ёрдам бер».
17.00 МТ I нинг якшанба променад-концерти.
18.40 «Уолт Дисней таништиради...».
19.30 Хор куйлари байрами. Саратовдан кўрсатилади.
20.00 «Сукунат кўприги». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 «Время».
22.15 «Телевизион танишув». «ВАЗ» директори В. В. Каданников.
23.25 «ВИД» программаси таништиради: «Россиянинг мусиқий алифбоси».

Тунги телевидение
00.25 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсон». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
01.35 Н. Лесков. «Ўғирлик». Фильм-концерт.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 «Кекса денгизчининг ҳикоялари». Мультфильм. 2-фильм.
9.05 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Магистраль». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Брест вилоятидаги иқтисодий вазият ҳақида (Минск).
9.55 «Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати. «Лос-Анжелес Лейкерс»—«Бостон Селтик».
10.55 «Биз яшаётган олам». Режиссёр А. Габриловичнинг ҳужжатли фильмлари. «Болалигимиздаги цирк».
11.45 «Планета». Халқаро программа.
12.45 «Ҳайдар Вигичов куйлайди». Қозондан кўрсатилади.
13.10 Россиянинг парламент хабарномаси.
13.25 «Плюс ўн бир» видеоканали.
16.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 20 км. Эркаклар. Финляндиядан кўрсатилади.
19.50 «Тимсоҳчасига рост сўз». Мультфильм.
20.00 «Қуллар орасида ҳаёт». «Биз қандай дам оламиз» туркумидан.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Коллаж.
20.50 Чанғи фристайли. Жаҳон чемпионати. АҚШдан кўрсатилади.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Муаллифлик телевидениеси.
00.15 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 15 км. Хотин-қизлар. Финляндиядан кўрсатилади.
01.00 Гандбол. ИГФ кубоги. Эркаклар. 1/4 финал. МАСК — «Атлетико» (Мадрид). МАСК универсал залидан кўрсатилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

84.397 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма: 4873. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.